

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.—
Pe 3 luni . . . 7.—
Pe o lună . . . 2.40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se în-
napoiază.

România și Românii din Serbia.

În ziarele din Tară s'a publicat zilele acestea următoarea telegramă laconică, adresată din Jena dlui Virgil Arion: „Cereți dela Bulgari județul românesc Vidin și dela Sârbi Craina”. Dr. Atanasie Popovici.

Cetitorii dela noi nu-și pot da în deplină măsură seama de rostul și de importanța deosebită a acestei telegramme, deoarece nu-l cunosc nici pe autorul ei, și nu cunosc bine nici chestiunea pe care o tratează. E necesar deci să insistăm puțin asupra acestei telegramme, și aceasta nu numai în interesul cetitorilor noștri, ci în interesul general al neamului nostru, care se află în pragul unor vremuri mari și pline de răspundere.

Atragem atențiunea cercurilor politice din România și în special a guvernului român, care sintetizează astăzi aspirațiunile întregii suflări românești, asupra celor ce urmează.

D. Dr. Atanasie Popovici e directorul unei școli particulare din Jena. E om tânăr, de vre-o 32 de ani și e născut și crescut în Serbia, din părinți români. Tatăl dânsului e preot într'un sat românesc lângă orașul Negotin, și, înainte de ce i s'a serbizat cu forța numele, se chema Furnică. A studiat liceul la Belgrad și tot acolo a terminat și facultatea teologică. De vre-o 9 ani trăiește în Jena, unde s'a dus să studieze filosofia și pedagogia, pe care a terminat-o la 1910, dându-și doctoratul la profesorul Rein cu o teză asupra *Pedagogiei experimentale*.

În urma siaturilor unor prietini, la 1911

a plecat în România, ca să se așeze acolo și de acolo să agite chestiunea Românilor din Serbia. Atunci a trecut și prin Transilvania, unde a petrecut câteva zile cari l'au reinviat. În Tară n'a înaintat decât până la Râmnicul Vâlcei, deoarece i se părea că cu limba românească pe care o vorbește, nu va putea străbate. S'a întors deci la Jena, unde a deschis o școală particulară, școală bazată pe cele mai moderne principii de educație.

Între aceea continua să-și susție relațiile cu cei câțiva prietini români ai lui, pe cari i-a cunoscut la universitate, — până în momentul când s'a început războiul balcanic. Atunci, la stăruința unui prieten al lui, de a merge în Tară și de a căuta legături cu bărbații dela conducere, a plecat la București, oprindu-se iarăș o zi în Sibiu.

Ajuns în București, după ce a făcut cunoștință cu mai mulți bărbați de stat a imanuat dlui N. Iorga un memoriu scurt, dar cu atât mai elocvent, ca să-l prezinte parlamentului român, lucru pe care d. Iorga l'a și făcut stărnind un deosebit interes. Prin aceasta d. Popovici a făcut să se vorbească pentru întâia oară în România oficială despre frații din Serbia. Și presa din Tară a luat act de acțiunea dlui Popovici, publicând și o scrioare emoționantă a dânsului, încă înainte de a fi venit în Tară și apelând la publicul românesc să strângă o sumă de bani, care să-i facă posibilă venirea în România pentru câțiva timp (căci d. Popovici e om sărac; nu dispune de nici un fel de avere materială).

În capitala României cercurile conducătoare s'au interesat viu de dânsul.

Era d-sa cel dintâi și unicul intelectual ro-

mân din Serbia care a luat asupra sa sarcina de a lucra pentru frații săi, pe cari nu-i cunoaște și nu-i sprijinește nimeni. După câteva zile petrecute în București, întorcându-se la Jena, a lucrat un memoriu amănunțit asupra Românilor din Serbia, pe care l'a publicat în excelenta revistă pentru politica națională: „Românismul” din București.

Din acest memoriu, precum și din alte informații aflăm, că în Serbia se află cam la 400.000 de Români de ai noștri cari au soarta cea mai rea posibilă. *Românii din Serbia sunt mai asupriți decât toți frații lor din celelalte țări locuite de ei. Nu se bucură de nici un fel de libertate, nici politică, nici culturală, nici religioasă, ci zac în cea mai mare robie, cum nu mai zace nici un popor din Europa.* Limba românească a fost scoasă din biserici acum vr'o 40 de ani, cărțile bisericești au fost aruncate toate în foc; preoților li-s'au serbizat numele și li-s'a interzis pe toată linia întrebuintarea limbei românești. Puținele școli românești existente au fost închise și înlocuite cu școli în cari nu răsună nici un cuvânt românesc, la nici o materie. Învățătorii sunt sârbi sau români sârbizați. Nici o carte, nici o gazetă românească nu străbate la ei. Niciodată nu s'a tipărit acolo vre-o carte sau vre-o gazetă românească, cum s'a tipărit și se tipărește d. e. la Români din Basarabia.

Nu se poate închipui o tiranie mai mare în secolul nostru, decât aceea de care sunt învredniciți frații noștri din Serbia, pentru cari Dunărea care-i desparte de România, e un zid mai puternic, decât vechile ziduri chinezești despărțitoare de restul lumii.

Scrisoare.

De Ion Agârbiceanu.

...Frumos, frumos, dar o frumusețe rece și mută. În zilele dintâi și râul cu strălucirile-i argintii, și uriașii seculari ai parcului plin de umbră, și cântărețele din tufisori păreau că sunt gata să-mi vorbească. Dar cu cât treceam mai adeseori pe cărările rătăcitoare, pe țermurul apei străine, simțeam cum glasul a tot ce mă încunjură se stinge, lăsându-mă să trec nebagat în seamă, ca un străin ce sunt. Nu-mi pot da bine seama dacă frumusețile naturii nu voiau să-mi vorbească, ori doar' șoapta lor n'a ajuns până 'n sufletul meu. Ciudat! Imi pare că mierla care flueră aici în tufis e o exilată din crângurile Ardealului nostru, imi pare că n'are să rămână aici decât până se odihnește. Chiar și mulțimea vrăbiilor cari vin să fure sfărmiturile de pe sub mesele teraselor imi par fugare de pe la noi. Imi dau bine seama că mă înșel, dar dacă încep să mă gândesc că sburătoarele acestea și cântărețele sunt de-aici de baștină, imi par niște arătări foarte stranii și nu mai au nici un farmec pentru mine.

Astfel zilele trec încet și pe mine mă încearcă un sentiment pe care nu l-am avut nici odată. N'a fost colț de pământ românesc, pe unde m-a purtat soarta, în care sufletul meu să fi rămas așa de închis ca în colțul acesta de pământ străin. Pretutindenea pe plaiurile româ-

nești dumnezeiasca natură mă îmbrățișa ca pe fiul ei, imi deschidea largi porțile admirației și ale însuflețirii, ale deliciului cufundării în ceea ce e mare și vecinic. Eram străin și totuși simțeam la mine acasă. Tcoanele ce mi se descopereau înaintea ochilor imi pătrundeau în suflet luminoase și pline de mângâieri ori întunecate de umbra suferințelor. S'au coborât în mine și acolo sunt și acum. Vor trăi cât voi fi și eu și-mi dau bine seama că ori când aș putea să le descopăr și altora. Înțelegerea, mai ales simțirea le vivifică și acum, și le va da viață până când voui fi.

Dar, frumusețile reci și mute de aici, nu le voi putea împărtăși altora nici odată, pentru că se țin departe de mine, ori mai ales, eu mă țin departe de ele. Și mă gândesc că am văzut unele tinuturi românești abea în treacăt, și totuși acele mi-au rămas vii în amintire, iar aici cât ce închid ochii nu mai văd nimic, memoria mea n'a cules nimic din tot ce mă încunjură. Din potrivă simt ceva, ca o răutate față de natura asta străină.

Citiser un articol foarte adânc, foarte frumos despre datorința noastră de a fi oameni întregi. Autorul pornea dela descrierea superbă a unei zile de primăvară și, slăvind natura prin care vorbește Dumnezeu, preamărea pe oamenii cari continuă în ei opera ce n'o mai poate face natura lipsită de intelect, o continuă făcând să-i strălucească legile superioare, prin

intelect și voință. Meditând asupra acestui admirabil subiect am părăsit sala de lectură și am cercat să-l aprofundez mai bine chiar în sinul naturii. Soarele se apropia de asfințit, însingurat și obosit, cântărețele își începuseră rugile de seara. Credeam: acum o să-mi vorbească tot ce e în jurul meu.

Credința mea fu însă deșartă. Sufletul mi-s'a închis, ideile de frunte pe cari trebuia să le aprofundez se risipiră, mă trezii că nu mă mai gândesc la nimic și că mi-e frig. Spiritul marelui om care scrisese acel articol reuși să-mi deștepte sensibilitatea într'o măsură mare, până când am fost numai cu el mă simțeam acasă, — dar îndată ce am voit să întreb și natura de afară, am amuțit ca și ea.

Imi vei răspunde: E foarte firesc să fie așa. Tu n'ai umblat prin lume, n'ai făcut călătorii. Nu ești obișnuit, iată ce-ți lipsește. Dacă te vei obicinui, dacă vei face drumuri lungi prin țări străine, fi sigur că îți va vorbi și natura de pe acolo.

Se înțelege că o parte de adevăr poate să fie în răspunsul acesta... Dar iată ce mă pune pe gânduri. Aceiași arbori, aceleași tufisuri, aceeași iarbă, aceeași apă, același cer, și totuși imi par străine; pe când oamenii cari într'adevăr sunt străini, pe cari într'adevăr nu i-am mai văzut nici odată, imi par foarte cunoscuți. Nu prieteni cunoscuți, ci cunoscuți de aceia ca și cari întâlnim destui în viață și cari nu-ți spun

România s'a purtat față de Serbia cu o condescendență fără păreche. În vreme ce cei 400.000 de frați ai noștri din Serbia n'au absolut nici un mijloc de cultură națională, guvernul sârbesc a făcut, cu consimțământul României, școală sârbească în Turnul-Severin pentru cei câțiva Sârbi de acolo. Cei o mână de Sârbi din Țară trăiesc deci o viață națională a lor, asigurată de bunăvoința statului român, în vreme ce aproape o jumătate de milion de Români din Serbia gem sub cel mai barbar jug politic, cultural și religios al Sârbilor.

Acum credem sosit timpul ca această stare de barbarie să înceteze. România, care a scăpat pe Sârbi dela moarte, trebuie să-i impune Serbiei și dacă nu cedarea întregii văi a Timocului, deși ar avea dreptul la aceasta, cel puțin garantarea libertății Românilor din Serbia. Și anume să se ceară pe cale pacifică: reintroducerea limbii românești în biserică și în școală pe toată linia; deschiderea graniței pentru intrarea netulburată a cărții și culturii românești și egala îndreptățire politică a Românilor.

Dacă Serbia va crede că e chestie de dreptate, de cuviință și de recunoștință să admită aceste cereri ale României — va fi pace.

Dacă însă Serbia va refuza să-i dea României ceea ce e cu drept, — România să-și ia cu arma tot ce i se cuvine.

Și să statorească prin aceasta un al doilea exemplu, elocvent și pentru alții, că România nu mai poate privi impasibilă la schinguirea fraților ei — și încă de către aceia cari îi sunt „prietini.”

Tie, prietino Popovici, „Furnică” harnică, îți vor mulțumi în veci frații tăi pentru cari ai luptat cum ai știut tu mai bine! Să dea Dumnezeu ca să te bucuri cât mai curând de bucuria fraților tăi, uități până acum de toți.

nimic. Dar tăcerea lor nu-mi face rău, mi-e indiferentă, pe când tăcerea firei, aceasta par'că mă doare și mă umple de răutate.

Tot gândindu-mă la sentimentul acesta nou, cercând să-l aprofundez, am ajuns și eu la convingeri, cari cred că nu-s numai ale mele, și nu-s spuse numai de mine. Iată ce cred.

Natura trăiește după legile sale, e aceeaș pretutindena, puțin îi pasă dacă o privește cineva ori nu, dacă o admiră sau o blastemă. Ea e înconștie în suveranitatea și măreția ei. Ea ar fi aceeaș chiar dacă nici un om n'ar exista care să ceară a se apropia de dânsa. Cel ce-i dă însă o valoare superioară, cel ce o face sensibilă, ca să zic așa, este omul. Deși trăiește, totuși, într'un anume înțeles natura este moartă dacă se apropie un om de ea. Numai prin puterea sufletului omenesc vorbește pădurea și marea și vânturile, numai prin puterea inteligenței omenesti desvăluie marea taină a existenței și pe cel ce poartă în mâna-i strălucită cârma tuturor. Astfel, natura, deși aceeași pretutindena e, într'un anume înțeles, totuși individuală, așa cum o face și o simțește un ins sau un popor. Pe lângă trăsăturile fundamentale omenesti însă, orice om, orice popor are calități distincte de-ale altora, și astfel felul de-a privi natura, de-a o pricepe, de-a o simți difere dela om la om, și dela popor la popor. Sufletul unui neam nu face numai aceea mare și tainică minune de a ținea strâns legați prin sentimente ce nu se

„Memento”.

De o româncă.

Cu multă uimire cetesc zi de zi în ziare anunțuri de petreceri în acele locuri unde jalea și durerile neamului sunt mai mari. Și mie mi-au sosit opt astfel de invitări. Stau nedumerită și nu știu ce să cred. Cât de puțin nu pot înțelege atitudinea aceasta a preoților și celorlalți intelectuali ai noștri. Beiușul, Oradea, Holodul, Pomi, Mădărasul, Someșul, Șimleul, se i-au la întrecere și arată lumii că Românul și deasupra ruinelor știe să se veselească.

Să nu fie oare aceasta semnul lipsei de sentiment al nobleței sufletesti? Se pare că da.

Dieceza Orăzii-mari a pierdut 43 parohii fruntașe — floarea diecezei; din inima-i sfâșiată scoate țipete de durere, — pe hârtie! — în realitate Beiușul, Holodul, Pomi și Mădăras aranjază petreceri cu scopuri — pe hârtie: — filantropice, în realitate au alt rezultat: măresc luxul nostru și îmbogățesc străinii.

Intreb pe cei cari petrec: în mijlocul veseliei lor nu aud țipetele sfâșietoare ale bietului popor din Ardeal, Maramurăș, Sătmar, Bihor? Nu știu de mizeria din casele zecilor de mii de țărani năpăstuiți de potop? Valurile murdare ale Murășului, Tisei, Crișului și Someșului au împotmolit holdele cu bucate, luând speranța pâinei din atâtea zeci de mii de suflete. După catastrofa bisericească suntem amenințați cu catastrofa economică.

Indurăm grelele încercări ale dușmanilor cari vreau să ne sdrubească limba și legea, și acum Dumnezeu ne cearcă iarăși greu luându-ne hrana, pâinea cea de toate zilele, susținătoarea vieții noastre.

Iar noi? — Ne petrecem! Zicala veche: „sătul arde, baba se piaptână”... Trebuie să aflăm leac stării acesteia bolnave de lucruri!

Prin urmare: rog pe toți acei cari sunt gata să aranjeze petreceri, să renunțe la ele! Nu e timpul petrecerii acesta, ci al reculegerii și pregătirii pentru lupta grea a existenței în care ne-a aruncat soarta măstăvă.

Avem unde să ne dăm „banii negrii” — ultimii bani ce-i avem: acolo sunt familiile rămașilor pe drumuri, năpăstuiților de potop, familiile întemnițaților din Moftin! Există la noi azi

vre-un alt scop mai nobil, mai filantropic, mai măreț decât acesta? — Nu! Dorim conveniri cu amicii, rudeniile? Se pot face fără aranjare de petreceri sgomotoase.

Noi suntem în doliu național, și nu ne șade bine petrecerea. Nori grei, furtunoși se adună pe cerul vieții noastre naționale și avem speranța că se vor lăsa biruiți nu peste mult de razele de aur ale soarelui dreptății, — numai atunci vom avea dreptul să aruncăm vestmintele de jale și să îmbrăcăm cele de sărbătoare, să ne bucurăm și veselim.

Imprejurările de azi nu ne dau acest drept: să scoată oricine motivele „pentru:nu” din angheta ce a pornit „Românul” în chestiunea Haidudorogului, și din blestemele potopului ce ne-a lăsat atâta lume românească în mijlocul drumului. Facem un abuz neiertat dacă nu ținem socoteală de faptele noastre, atunci când țipetele de durere se întetesc în casele fraților noștri! Cine-și poate închipui un mai sinistru tablou decât în tabăra acelorași frați de limbă și lege să răsune alătura chioțele de veselie și țipetele de durere?!...

În situația noastră de azi fiecare intelectual român să-și impune un „memento” (românește: adu-ți aminte) de soarta și viitorul neamului.

A. P.

Audiența primului ministru austriac. — Crika din Bohemia.

Ieri înainte de amiază s'a prezentat primul ministru austriac, contele Stürgh în audiență la M. Sa monarhul în Ischl. Contele Stürgh — după cum se anunță oficial — a raportat M. Sale despre o mulțime de agende politice și administrative, discutate în consiliul de miniștri, ținut alaltăeri în Viena. Afară de noua situație creată în Galiția prin rezultatul alegerilor pentru dieta galițiană, nefavorabil reformei electorale dorite de Ruteni și afară de acțiunea de ajutorare pentru provinciile austriace năpăstuite de potop, acest consiliu de miniștri a mai desbătut și măsurile excepționale ce le va lua guvernul austriac în cazul când comitetul administrativ al Bohemiei ar fi constrâns să dimisioneze din lipsă de mijloace financiare. Se știe că din cauza neactivității dietei Bohemiei, aceasta provincie e amenințată cu derută financiară și funcționarea administrației, din lipsa de mijloace financiare, abia se mai poate menține. Mareșalul Bohemiei prințul Lobkowitz se zice că și-ar fi înaintat deja, din aceea

pot explica pe fii unui popor, ci, înțelegând și simțind într'un anume fel natura, îi dă acesteia pecetea națională. Pământul pe care trăește de veacuri un popor, cu codrii, cu luncile, cu apele lui, cu toată bogăția ori sărăcia lui, cu vânturile cu furtunile, cu cerul său, devine un pământ național chiar prin faptul că în același suflet, — sufletul poporului întreg — s'a oglindit el, pământul, cu toate podobele ori sărăcia lui. Acest suflet național a fost organul prin care cutare parte de lume a dat semne despre existența sa. A dat atâtea semne cât de larg, de adânc de mare a fost sufletul poporului. A vorbit în cuvinte atât de meștesugite pe cât era de mare fantasia poporului, și însăși frumusețile firei dintr'o anume țară.

Sufletul unui neam se încheagă după legi adânci, nepătrunse, ca tot ce e mare în viață. Dar, iarăși, bogăția acestui suflet sau sărăcia lui e într'o vecinică dependență de bogăția ori sărăcia pământului pe care i-s'a dat să trăiască. Înțeleg, vezi bine, sub pământ firea întreagă în simlul căreia trăiește un popor. E greu de stabilit dacă sufletul unui popor fiind din naștere sărac ar putea fi îmbogățit de o fire bogată, sau bogat fiind din naștere ar putea împodobi o fire săracă. Adevărul e că legăturile dintre sufletul unui popor și pământul pe care trăește s'au ținut dela nașterea aceluia popor, se țin mereu, sunt dintre cele capitale, nici odată nu se pot destrăma, sunt vecinice. Fiecare generație ce-a trecut a ținut la aceasta până-ză misterioasă, fie-

care generație ce vine țese mai departe, căci același suflet deschide tot mai mulți ochi, din neam în neam.

Prin sufletul căruia trece sufletul neamului său întreg, nu poate să rupă acele legături, nu poate să nu țese mai departe la pânza aceea misterioasă. Un astfel de om trebuie să priceapă, să simtă natura specifică în simlul căreia i-au trăit și i-au adormit părinții. Smulge-l pe un om adevărat din țara lui, trimite-l în exil, și i-ai zdrobit însăși viața. Astfel din vechime exilul era socotit ca o pedeapsă tot așa de grea ca și decapitarea.

Din aceasta contopire a firei din anume țară cu poporul ce-o locuiește, și a sufletului poporului cu natura în simlul căreia trăește, isvorește adâncă legătură dintre om și pământ, dintre locuitor și țara lui. Din aceasta contopire naște faptul că un pământ e național, al națiunii acelei ce trăește în el, chiar dacă ar fi poporul acela sub domnie străină. „Codrul frate cu românul”, nu e o frază goală ci expresia fericită a unui adânc adevăr.

Un popor imprimă unei regiuni, unei țări caracterul său național, pe care și-l păstrează sub orice dominație străină, chiar prin intimitatea legăturii dintre pământ și om. Nici odată un popor ce locuiește compact o parte mai mare de pământ, nu poate fi deci desnaționalizat, pentru că împotriva acestei tendințe nefirești luptă însăși alianța dintre om și pământ.

stă cauză dimisia. Comitetul administrativ al Bohemiei mai încearcă a câștiga în grabă un împrumut, și în caz dacă nu-l va putea obține din nici o parte, ceea ce pare a fi mai probabil, guvernul austriac va suspenda autonomia Bohemiei, numind un comitet administrativ de funcționari, cari vor avea să remedieze stările rele financiare ale provinciei prin urcarea unelor impozite.

Javre ungurești. Una dintre javrele ungurești, cari continuă să apară e — știm de mult — „Pesti Napló”. Această javră bate și ea din coadă și se miază și ea în zdrângăneala ungurească de azi. E vecinica poveste cu porcul care grohăe după trecătorul care nu se tăvălește ca el în noroiul bălții. Larma ei e deșartă și ridicolă, glasul ei nu se va auzi în cer! Stimata Ungarie plânge și se tânguiește pentru nobilii Ciangăi „cei mai viteji ostași ai regelui Carol”. Ați auzit iubiți cetitori? Da, da, Ciangăii din România nu sunt tratați pe placul drăgutei Ungarii! Nu ocupă funcții de stat, nu pot ajunge ofițeri superiori, n'a ajuns încă dintre ei nici unul ministru și nici măcar în senat ori camera deputaților nu întâlniți vre-un suflet de Ciangău! Asta-i supărarea complezantă noastră patrii. „Sute de Ciangăi au plecat spre Ungaria, pentru că — auzi Doamne — li-s'au luat averile și au voit să-i ducă la războiu!” Dar avem o întrebare, căreia dorim să răspundă pistruii dela „Pesti Napló” sau oricare alt scribler ungar. Cine-i chiamă în țara românească? Cine-i mână, dacă nu foamea și traiul mizerabil? Cine are lipsă de acești Ciangăi flămânzi și sălbateci cari n'au păreche pe fata pământului? De ce inudă ei țara românească? De ce nu stau la ogrinji din fericita lor patrie? De ce geme Bucureștiul de limba lor sonoră și de cântecele lor stupide? Ce, credeți, că România are lipsă de astfel de oameni? Puteți să vii-i aduceți acasă, să-i puneți la soare, că n'o să plângă nime după nobilii voștri frați, cari vă samănă așa de bine și căroră pare a le plăcea mai mult acolo decât pe pământul sfânt alui Árpád.

Perchiziție domiciliară la părintele M. Ciurdariu. Ziarelor ungurești li se telegrafiază că la ordinul judeului de instrucție Morvay din Sătmarmar jandarmii au călcat ieri casa părintelui protopop din Dob Mihail Ciurdariu, care, după cum se știe, e încă tot în temnița ungurească din Seghedin. Sub pretext că fac perchiziție domiciliară au confiscat mai multe acte din biroul protopopesc al părintelui Ciurdariu.

Auzind de acest nou act vandalic al justiției ungare părintele Ciurdariu va putea să exclame acolo în temnița, cu scriptura: „Și au aruncat sorți pe hainele mele”...

Iată deci, ce cred eu: natura de aici mă privește rece și mută pentru că i-os străin. Ea a crescut alt popor la sinul său, alt popor a făcut-o grăitoare, pecetă străină poartă chipul ei. E un pământ național și acesta, cu caracterul specific al neamului ce-a trăit aici, a muncit, a cântat, a iubit, a suferit, a plâns.

Dar e un pământ pe care doina noastră nu s'a auzit, în sinul căruia părintii noștri n'au tras brazde de îmbelșugare, n'a hrănit speranțele noastre, n'a purtat durerile noastre, n'a tresărit de mânia noastră.

E un pământ străin, rece, mut, indiferent. Sufletul meu simte că-i așa.

Dar, vei spune: totuși senzația asta a ta naște din faptul că nu ești obișnuit. Sunt destui cari se simt mai bine în străini ca acasă la ei. Îți voi răspunde: Cel ce zice „ubi bene ibi patria”, e un om gol și sec. Prin sufletul lui sărac n'a trecut nici odată adierea măreată, adâncă, înfiorătoare, a sufletului neamului său.

Cuceritorii dela Hajdudorog.

Clujul năpădit de agenții guvernului.

Arad, 25 Iulie.

N'a învățat nimic contele Tisza din pățania faimosului copoiu Iackovicz, — le stăruie cu încăpăținare în pornirea-i oarbă de-a semăna neghina bisericii catolice maghiarogrecești în întreg cuprinsul provinciei noastre mitropolitane unite de Alba-Iulia și Făgăraș. Se pare că neghina blestemată a găsit un pământ gunoit de toate putreziciunile la Cluj, în această „capitală ungurească” a Transilvaniei. Agenții Hajdudorogului, sunt, anume, în plină activitate în cetatea lui Matiascrai. Spriginiți pas de pas de aparatul administrației, acești agenți au și reușit să așeze minele otrăvite în organismul bisericii românești gr. cat. de acolo.

Recensământul din 1910 a găsit în Cluj 2900 de greco-catolici, — un vast strat, deci, de activitate patriotică cu mijloacele episcopiei de maghiarizare. Și iată, că fițuca subvenționată de guvern „Kolozsvári Hirlap” poate să vestească chiar de pe acum, că sorțile unei parohii de Hajdudorog în Cluj sunt din cele mai făgăduitoare. Atmosfera pestiferă este la Cluj, — Hajdudorogul e deci bine venit în viesparul acesta al patrioților grăbiți. S'au și găsit secăturile, uneltele pretabile la ori și ce ticăloșie: *popa Bucur din Gelința și popa Gafton din Turia.*

Dar să dăm cuvântul corespondentului nostru:

Cu spriginul — scrie corespondentul nostru — al supremului for administrativ (fișpanul, prefectul comitatului Cojocna) și al comisiei administrative, năimiții episcopiei de Hajdudorog: popii Bucur și Gafton se fac luntre și punte să înfăptuiască *parohia gr.-cat.* maghiară aici în Cluj. Au cerut Majestății Sale regelui, precum și Papii să anexeze și Clujul la episcopia de Hajdudorog.

Funcționarii conducători dela administrație, tren și poștă, precum și directorii fabricelor, întreprinderilor subvenționate de stat, au cerut subalternilor lor români, funcționari și muncitori, să se încrie în registrele proiectatei parohii. Spre mângâierea noastră fie zis, *cei mai mulți au protestat cu bărbăție*, dar s'au găsit și câteva cozi de topor.

Cei doi trădători reverențați au un vajnic colaborator în persoana profesorului universitar *Lukáts Adolf*, care și *el un renegat, fiind de o rîginie rutean.*

Iată o nouă etapă a vlădiciei de Hajdudorog! Trebuie să fixăm aci, că *Rinaldo Scapinelli* (era p'aci să scriem *Rinaldini*), nuntial romano-catolic dela Viena ne-a pus iarăș o cursă. Așa știe el să-și împlinească promisiunea referitor la „*revizuirea bulei „Christifideles”!* Mai accentuăm că chiar *bula papală a limitat cadrele episcopiei de Hajdudorog la comunele răpite și că a esclus astfel orice drept de incursiune pentru lupii Hajdudorogului în celelalte stâne.*

Toți Români de bine de aici sunt mârniți peste măsură văzând atâta perfidie. Suntem cuprinși de-o adâncă greață văzând că tot mai sunt printre noi oameni, cari se sbat pentru o frăție „maghiaro-română” atât de utopică și că în orbia lor mai cutează să *vorbească de redactarea unui ziar bilincvic, „maghiaro-român”.*

Iată cari sunt zorile *epocii contelui Tisza în inima Ardealului!* E îndeajuns de elocvent faptul, că în fruntea comitatului a fost numit contele *Bethlen Ödön, cumnatul contelui Tisza.*

Primul lui salut e chiar inaugurarea acestei acțiuni de proselitism desnaționalizator.

Intreb acum, în fața acestei afirmări a noului fișpan, ce vor face Români din Cluj și din comitatul Cojocnei? Să nu uite, că această *cauză* nu este a unei cofesiuni numai, ci a unui neam întreg!

Așteptăm cu încordare, ca *membri români ai comitetului municipal, în frunte cu președintele Ioan Pop, protopop în Morlaca; apoi protopopul unit dela Cojocna, Hațieganu, nu mai puțin cu distincții noștri advocați și viriliști: D. Lucian Tamaș dela Hida, Dr. Eugen Bran, dela Teaca, Dr. Andrei Pop dela Huedin și Dr. Moldovan dela Mociu, tot oameni bogăți și independenți, să iee cuvântul în congregație cu ocazia instalării noului fișpan, în 29 Iulie n. și să protesteze cu solemnitate contra turburării păcii religioase și naționale, din partea agenților dela Hajdudorog, precum și din partea funcționarilor publici. Să arate revolta Românilor în fața acestui sistem politic provocator.*

Așa să le ajute D-zeu!

Cor.

Voci din presa ungurească.

— Ungurii ne omoară cu dragostea. —

Arad, 25 Iulie.

Nu vom insista mai mult asupra celor de mai jos. Un espicabil simț de pudoare ne oprește de-a mai comenta deraierea scabroasă ale presei ungurești. Sunt unele boale, pe cari în urma ravagiilor, cari pot infecta pe cei din apropiere, le espui, le arăți în toată murdăria lor, însă ție scârbă să insiști asupra esenței lor. Așa e presa ungurească. Și când te gândești, că presa nu e altceva, decât cristalizarea a tot ce poate fi mai bun în sufletul unui popor, nu mai știi ce să crezi de poporul acesta unguresc, care a trăit o viață atât de amărâtă și vrednică de milă din cauza nematurității sale.

Momentele istorice prin cari trecem acum cu toții, au trezit în presa acestui nenorocit popor maghiar instinctul conservării, care par'că muncit de presimțirea unor evenimente catastrofale, vrea să-și trăiască cât mai iute traiul.

Și acum lăsăm să urmeze aceste documente, cari sunt mai grăitoare decât mii și mii de cărți scrise de învățații sociologi dela Budapesta pledând pentru caracterul, civilizația și îndreptățirea de-a trăi între popoarele civilizate din Europa a vitei ungurești.

În numărul său din 25 I. c. „Debreczen”, ziarul din orașul cu acelaș nume al partidului independist și 48-ist scrie următoarele cu privire la noua frază, prin care a trecut chestia Balcanului:

„Dar cu mult mai odios și mai scârbos e atentatul tâlhăresc, pe care Valahia (România N. R.) îl comite în contra Bulgariei. Căci doar Valahia n'are nici în clin nici în mănec cu statele aliate și în general n'are nici un drept de-a se amesteca în lupta aliaților pentru a se împărți pe câștig.

În timp ce Bulgaria își apără tot ceea ce are ea: viața, cinstea și patria în contra celor ce au atăcat'o în luptă pe față: Valahia și națiunea valahă se folosește de ocazie și într'un mod hoțesc, tâlhăresc și cu intenții de ucigaș năvălește asupra Bulgariei, care nu e în stare să se apere; pătrunde în țara bulgărească și jefuiește vetrele familiare, cari nu se pot apăra, ocupă eventual își apropiază pe nedrept și într'un mod amoral teritoriile neapărate bulgărești.

Iată aici e dovada plausibilă a virtuții naționale valahe, care ne arată, cât de tâlhăresc și mizerabil e caracterul tipic al valahului, care

se pretinde de origină romană și care acum el însuși și-a desmintit această origină.

Marile puteri europene, trebuie să oprească această revoltătoare încălcare a ori căror drepturi umane și internaționale, pe care în secolul al douăzecelea d. Cristos o comite într'un mod murdar Valahia aici, înaintea ochilor noștri, față de o națiune, care nu se poate apăra.

Dacă în diplomația marilor puteri europene mai este o leacă de bun simț, atunci ea trebuie să păsească împotriva abuzului Valahiei.”

Lucrul acesta îl serie „un fruntaș” din opoziția ungurească, una dintre „capacitățile marcante” ale opoziției maghiare, care azi mâne va fi poate și ministru în parlamentul-circ dela Budapesta.

Să vedem acum ce zice faimoasa „Pesti Hirlap”, această creație hibridă ce latră atât de sgomotos, și cu înțeles în contra celor dela cârmă, cari cu atâta violenție îi aruncă fărmiturile morale și... materiale.

În unul din numerile sale mai recente, acest organ de contrabandă guvernamentală, colectează într'un articol de vre-o șapte coloane intitulat „O zi în București” toate înjurăturile ungurești (deși — fie zis în paranteză — limba ungurească e cea mai bogată în înjurături) la adresa României.

În lipsa de spațiu dăm în rezumat scurt acest articol:

România și în prima linie Bucureștii sunt în plină febră. Spiritul războinic e dezvoltat până la sălbăticie. Însă nu în contra Bulgarilor sunt așa de agitați Valahii, ci mai mult în contra — Ungariei. Ei vreau să ne ia Ardealul cu tot prețul. Putem însă să nu ne temem deoarece după cum știm cu toții Valahii sunt niște oameni foarte lași și săraci. N'au nici îmbrăcăminte pentru armată — soldații sunt îmbrăcați în ismene (cerem scuze dar fraza e luată din P. H. — N. R.) și încălțați cu opinci — și afară de aceia n'au nici armamente. Un alt motiv, pentru care nu trebuie să ne fie teamă de ei e, că Valahia a căzut cu totul pe mâna Rusiei în urma spionajului făcut pe sama guvernului rusesc de către Vasile Stroescu, despre care „s'a dovedit, că e un foarte istet spion rus”, care împărțește ruble rusești în dreapta și în stânga atât printre Valahii din Ungaria, cât și printre cei din Valahia.

Impertinența Valahilor e la culme, când trimis mai înainte în foc pe vitejii noștri ciangăi, ca să le croiască calea spre victorie. Cu toate aceste frații noștri maghiari — sunt persecutați în fel și chip. Li se ia tot avutul sub cuvânt, că trebuie să contribuie și ei la purtarea războiului. Frații noștri sunt tratați în modul cel mai barbar. De aceea trenurile, cari vin din România sunt pline de ciangăi și familiile lor cari vin din România părăsindu-și vetrele și avutul lor numai, ca să scape de furia valahă etc. etc.”

Și atât...

Situația internațională devine îngrijitoare.

România prin forța ei militară va impune pacea. — Vidinul și satele dimprejur în lotul României. — Serbia și Grecia au respins armistițiul. — Acțiunea Turciei. — România va avea un rol important. — Mari lupte sârbo-bulgare și greco-bulgare.

Arad, 25 Iulie.

Glăsuț României, suntem siguri, va fi ascultat. Marșul vertiginos al oștirilor române în Bulgaria va impune liniștea în Balcani. Paceă în principiu a fost încheiată. Serbia și Grecia au respins, ce-i drept, armistițiul, dar în conferința de pace care se va ține la București guvernul român va încerca să facă o împăcare dreaptă între beligeranți. De altă parte primim senzaționala știre că în guvernul român și'n lumea politică dela București se discută cu aprindere necesitatea pentru România de a stăpâni — în afară de linia Turtucaia—Dobrici—Balcic, — Vidinul cu câteva sate românești de pe malul drept al Dunării și din valea Timocului.

Sursa din care primim această știre pretinde a ști din izvor oficial că s'au făcut chiar demersuri în acest senz pe lângă guvernul sârbesc să se cedeze României anumite puncte și că s'a și ajuns la o înțelegere în această privință.

Așteptăm confirmarea definitivă a acestei știri care, dacă se va înfăptui, va însemna un mare triumf pentru România. Cu Vidinul și satele românești din vecinătatea-i, România va ieși nu numai mărită ci și întărită, putând în orice moment să-și impună repede voința ei pentru liniștea din Balcani.

În cercurile diplomatice se discută foarte mult chestia de a i se da României mandat european pentru a alunga cu arma pe Turci din Adrianopol în cazul când aceștia nu vor da ascultare demersului colectiv al marilor puteri de a-și retrage armatele pe linia Enos-Midia.

Între Sârbi și Bulgari, de-o parte și între Greci și Bulgari de altă parte s'au încins mari

și crâncene lupte al căror rezultat până în acest moment încă nu se cunoaște.

Vidinul și satele dimprejur în lotul României.

București. — Un grup de bărbați conducători, senatori și deputați, a ținut ieri seară o mare întrunire în care au hotărât să protesteze în mod energic contra hiperloialității față de ingrații Bulgari și regele lor. Acest însemnat grup de politicieni români declară că, după pășirea impozantă a regatului român și a cheltuelilor enorme ar fi acum un bagatel linia Turtucaia—Balcic și o nedreptate absurdă că România de-alungul Dunării până la Vidin și din valea Timocului să rămână sub domnie străină. Acest însemnat grup de politicieni va pretinde în modul cel mai stăruitor întreg cadrilateralul Rusciuc Sumla—Varna și realizarea principiului național până la Vidin și Valea Timocului.

București. — În guvern și în lumea politică se discută cu aprindere de câteva zile necesitatea pentru România de a stăpâni, — în afară de linia Turtucaia—Dobrici—Balcic, — orașul Rusciuc, sau Vidinul cu o parte din valea Timocului. În privința aceasta nu incăpe desmintire.

Din izvor oficial sunt informat, că în ultimul moment s'a preferat Vidinul cu câteva sate române și de pe malul drept al Dunării și din valea Timocului.

S'au făcut chiar demersuri în acest senz pe lângă guvernul sârbesc ca să se cedeze României anumite puncte. Mi-se afirmă, că s'a și ajuns la o înțelegere în această privință.

Impedimentele încheierii păcii.

București. — În decurs de 24 de oare în situația diplomatică a obvenit o mare schimbare. Guvernul sârbesc s'a abătut dela punctul lui de vedere de până aci, după care încetarea ostilităților trebuia să premergea tratativelor de pace dela București. Acum guvernul sârbesc vrea ca întreg complexul chestiilor să fie debătut la București, iar în timpul acesta ostilitățile să fie continuate.

București. — Azi noapte a sosit și răspunsul Greciei la nota guvernului român. Guvernul grec își exprimă dorința ca și chestia armistițiului să fie debătută la București, iar în timpul acesta ostilitățile să nu înceteze.

București. — După părerea cercurilor politice în urma răspunsului guvernului sârb și grec la intervenția României, situația devine îngrijitoare. La conferința din București guvernul român va încerca să stabilească o înțelegere dreaptă între beligeranți.

Marile puteri contra zdrobirei totale a Bulgariei.

Viena. — Ziarul „Die Zeit” află că planul Serbiei și Greciei de a intra cu armatele lor în Sofia a stârnit un resentiment general. E aproape sigur, că această procedură a celor două state ar provoca o intervenție internațională. Puterile au luat, dealtfel apărarea Bulgariei și ele în nici un caz nu ar tolera ca Serbia și Grecia să-și formuleze pretenții exagerate față de Bulgaria.

Austro-Ungaria va trimite Serbiei ultimatumul?

Varșovia. — Aici se comentează știrea necontrolată că în decurs de 48 de ore monarhia austro-ungară va trimite Serbiei ultimatumul. Se știe că trupele austro-ungare dela frontieră ar fi primit deja instrucțiunile necesare.

Marile puteri în contra acțiunii Turciei.

Londra — După lungi debateri în conferința de ieri a ambasadorilor s'a hotărât ca marile puteri să facă un demers colectiv pe lângă guvernul otoman în contra tendinței de expansiune a imperiului otoman. În acest senz conferința a redactat și textul notei comune.

Petersburg. — Semioficial anunță că demersul colectiv al puterilor pe lângă guvernul otoman va avea loc Vineri sau Sâmbătă. După „Ruskoje Slovo” plecarea flotei rusești dela Sebastopol și cea a flotei engleze din Piren e în legătură cu acest demers diplomatic.

Constantinopol. — Reprezentanții marilor puteri vor face un nou demers pe lângă guvernul otoman și-l vor sfătui în mod energic ca să dea armatelor turcești ordinul să evacueze Adrianopolul, având aceste armate a se retrage imediat pe linia Enos-Midia.

Mare luptă între trupele turcești și bulgare la Mustafa-Pașa.

Sofia. — Cu prilejul înaintării trupelor turcești pe teritoriul Bulgariei, o crâncenă luptă a avut loc la Mustafa-Pașa între trupele bulgare și turcești. Amănunte lipsesc.

Bande de bașibuzuci pe teritoriul Bulgariei.

Sofia. (Oficial. — Numeroase bande de bașibuzuci au trecut vechea frontieră bulgară înaintând spre Jamboli. Aceste bande au incendiat câteva sate și au comis cruzimi asupra populației.

Teama populației din Sofia.

Sofia. — Vestea despre ocuparea Adrianopolului de către Turci a pricinuit aici o enervare și o teamă indescriptibilă. E temere că Grecii vor ocupa orașul Filipopol, fapt ce ar produce izbucnirea unei revolte a populației din Bulgaria. Regele Ferdinand a fugit la Branja. Comunicatia telegrafică cu Mustafa-Pașa a fost întreruptă.

Turcia nu cedează.

Constantinopol. — Guvernul otoman consideră ca o simplă înfricare și o simplă încercare demersul colectiv al puterilor, care și de altfel nu va avea nici un rezultat. Guvernul nu ia în serios nici amenințarea Rusiei cu ocuparea Armeniei, în cazul când Turcia nu ar da ascultare dorinței marilor puteri.

România va primi mandat să alunge pe Turci din Adrianopol.

Londra. — În cazul când Turcia nu-și va retrage trupele nici după un al doilea demers al puterilor, România va primi un mandat din partea puterilor ca cu arma să alunge pe Turci din A-

drianopol și să predea Bulgarilor orașul. Știri sosite dela Petersburg afirmă că Rusia a aderat la această propunere.

București. (Oficial.) — M. S. regele Carol a trimis o telegramă sultanului, în care M. S. a arătat sentimentele de prietenie ce totdeauna le-a avut față de imperiul otoman și serviciile mari pe cari le-a făcut Turciei pe timpul încheierii păcii cu Italia. *M. S. regele atrage atențiunea sultanului asupra desamăgirii pe care Turcia o va avea în urma acțiunii militare ce întreprinde în teritoriu, asupra sorții cărui puterile au hotărât deja de mult.*

Mari lupte sârbo-bulgare.

Sofia. — *Pe linia Coceana—Egripalanca s'a încins o luptă foarte crâncenă. De ambele părți 200.000 de combatanți sunt angajați în luptă. Sârbii atacă cu mare vehemență pozițiile bulgare, dar până acum fără rezultat. Dela Trn spre sud un puternic corp de armată bulgar a respins trupele sârbești și a avansat în valea Moravei.*

Belgrad. — Ieri au avut loc lupte neînsemnate la Pirot, Vlasina, Vidin și Carevo-Selo. Bulgarii au fost respinși cu mari pierderi pe întreaga linie.

Belgrad. (Oficial.) — După ce Sârbii au cucerit Belgradul, Bulgarii se retrag în mare disordine spre Lompalanca și Vidin. Se pare că *trupele noastre vor tăia linia de retragere a Bulgarilor.* Ieri dimineața între trupele noastre și cele bulgare s'a angajat înspre Vidin o mare luptă, care s'a terminat cu retragerea Bulgarilor în pozițiile lor. Trupele noastre înaintează și în prezent se află la o depărtare de 10 km. de Vidin.

Lupte greco-bulgare.

Salonic. — Grecii au atacat localitatea Kresna. După o slabă rezistență Bulgarii s'au retras. Grecii i-au urmărit și au făcut mulți Bulgari prizonieri.

Adunarea femeilor sălăgiene.

— Relații speciale. —

Șimleu, luna Iulie.

Reuniunea femeilor române sălăgiene și-a ținut adunarea generală la 10 Iulie a. c. în localitatea Casinei române din Șimleul-Silvaniei.

Dna președintă Emilia Papp n. Marcuș deschide ședința prin o vorbire plină de dragoste pentru creșterea tinerelor mlădițe ale neamului și îndemnă adunarea generală la conlucrare din răspuneri în scopurile reuniunii. Propune înființarea așa numitelor secții protopoesti menite a deștepta în țărancele noastre gustul față de tot ce e românesc.

Dna președintă a fost viu aplaudată. Urmează raportul general despre activitatea de un an a reuniunii. Comitetul a ținut 6 ședințe. S'au făcut reparări la școala de fete încă în toamnă, pentru cari se aduce mulțămirea dlui Andrei Cosma directorul Silvaniei, care a dăruit în acest scop 47 cor. 83 fil., un tron episcopesc lucrat în motive curat românești și un covor de smirnă, amândouă predate dl. Sale episcopului dr. Vasile Hossu al diecesei de Gherla cu ocaziunea vizitării Sălăgiului. Tronul a costat 470.71 cor. și a fost de o frumusețe rară.

Raportul amintește apoi despre colecta făcută prin oraș cu un rezultat frumos de 210.52 cor. Din suma aceasta s'au ajutat cu încălzăminte, vestimente și cărți eleve cât și elevi mai sărmani și industrieși români. Reuniunea noastră încă a fost reprezentată la congresul femeilor române ținut în Brașov prin dsoara Cornelia Maniu.

Dsoarei reprezentante i-s'a adus mulțămirea protocolară în adunarea comitetului și în cea generală. A fost frumos pomul de Crăciun, care ca și de

altădată a fost spre cea mai mare bucurie a elevilor. Reuniunea a mai aranjat o serată cu tombolă la Silvestru în favorul reuniunii. S'a pregătit și distribuit regulamentul intern al secțiilor protopoesti etc.

Dsoara Cornelia Maniu casieră cetește raportul casei din care reiese că intratele au fost 1568 cor. 6 fil., iar ieșitele 1508 cor. 78 fil. Bani gata în casă 59 cor. 28 fil.

În numele comisiei a III-a pentru înscrierea de membrii și incasarea taxelor raportează dl dr. Augustin Mircea. Toți cei de față, cari până acum nu au fost înscriși, se înscriu parte ca membrii ajutători, parte ca membrii pe viață. Considerând numărul celor prezenți, care n'a putut fi mai mare din cauza revărsării apelor, se constată un rezultat material îmbucurător.

Se relege apoi comitetul după cum urmează: Emilia Papp n. Marcuș președintă, Victoria Vicaș vicepreședintă, dsoara Cornelia Maniu casieră, Aurora Vicaș n. David controloră, dr. Valer Vicaș secretar I, Vasile Călian secretar II și arhivar.

Se aleg mai multe membre în comitet. Cu această ocaziune adunarea generală cu privire la meritele pentru înaintarea culturii naționale a proclamat unanim de membrii de onoare: II. Sa dl episcop Vasile Hossu al diecesei de Gherla.

Dna Clara Maniu n. Coroian și dna Maria Cosn. Dragoș prezidente de onoare.

Chestia cvinevenalelor învățătoarești precum și locul și timpul adunării generale viitoare s'au lăsat la hotărârea comitetului.

Dna președintă mulțămind din inimă tuturor sprijinitorilor reuniunii și pentru interesul ce l'au arătat și de astădată frunțele Sălăgiului, încheie ședința.

În aceeași seară a avut loc concertul Marcuș-Crișan-Barbu, reușind, ca în tot locul, unde au mai fost, foarte bine.

Rap.

Desp. „Salcina” al Asociațiunii la Ocolușul mare.

— Relații speciale. —

Ca o completare a celor publicate într'un număr trecut al ziarului despre acest despărțământ dăm aci și următoarele rânduri ce ni se trimit:

Ofenbala, 7 Iulie v.

Despărțământul „Salcina” al Asociațiunii și-a ținut în 30 Iunie v. întrunirea ordinară anuală în comuna Ocolușul-mare. Acest tânăr despărțământ și-a făcut frumos datorica în ținutul Arieșului unde nu prea stăteau bine. Poporul înțelege tot mai bine și tot mai multă însuflețire are pentru problemele Asociațiunii, cari tind întâi și întâi la binele lui. Din raportul secretarului despărțământului se vede că s'a lucrat mult și bine. S'au ținut conferențe în nouă comune de dl A. Cosciuc, conferențiarul Asociațiunii și de dl L. Chirilă. S'au ținut apoi cursuri de analfabeți, s'au înființat biblioteci de ale Asociațiunii. Biblioteci parohiale sunt aproape în toate comunele de pe teritoriul despărțământului. În 1912 au circulat între sătenii din Muncel 366 cărți.

Tot așa e și în alte comune. Băieții de țăran îmbrățișează cu drag meseriile și aceasta e un început bun. Membrii despărțământului simțindu-se mândri de munca ce au săvârșit-o, nu-trec speranță tare de-o muncă cu rezultate și mai frumoase. Un punct nou se inițiază prin străduința domnilor și doamnelor următoare: Hermina Muntean, Augustina dr. Moldovan, Valeria Săbău, Letiția Muntean, dr. Ioan Sârbu, dr. V. Moldovan, dr. Iuliu Popescu, dr. G. Trifon și Vasile Gan.

Acest punct nou e expoziția de copii. Țărancele s'au simțit foarte plăcut atinse de această atenție, care în alte părți nu li-se dă și au venit să primească sfaturi dela cei ce le poar-

tă grija. S'au împărțit premii pentru 35 copii în suma dela 29—70 cor. Succesul moral a fost extraordinar. Din partea directorului au primit țărancele sfaturi igienice privitoare la îngrijirea copiilor. La masa comună s'a toastat cu însuflețire și demnitate. În bucuria noastră mare salutăm pe muncitorii umili, cari din dragostea ce-o poartă poporului, muncesc pentru binele lui și să fie încredințați, că deși gazetele le aduc rar numele, ei sunt adevărați oameni mari, ei sunt apostolii, ei sunt cei ce vor face tare acest neam, ei sunt adevărații eroi. Acestor umili, dar energici luptători le trimitem urări de bine și salutul nostru frățesc!

Cor.

INFORMAȚIUNI

Arad, 25 Iulie n. 1913.

MERSUL VREMII.

Institutul meteorologic anunță vreme schimbăcioasă, o însemnată schimbare în temperatură și ploii la sud.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, moderată, în multe locuri ploii.

Temperatura la amiază a fost de 21.0 C.

Oastea și regina ei. Eri M. S. regina Elisabeta povestea la camera de comerț din București, că batalionul 2 de vânători, i-a adresat o telegramă, în momentul de-a trece Dunărea.

„Soldații mei, spunea Augusta Suverană, cu ochii înrouați de emoție și de o supremă mulțumire, mi-au telegrafiat, că primul lor gând, trecând în Bulgaria, a fost la mine și că se duc sburând la luptă pentru țară și tron”.

M. S. regina a reproduș apoi celor de față, răspunsul telegrafic pe care l'a dat vitejilor ostași ai batalionului său, în cuprinderea următoare!

„Să vă bucurați de izbândă pe câmpul de glorie, dar să nu uitați niciodată că sunteți o armată civilizată”.

Sinistra baladă ungiurească. E scandată pe același motiv nărod, de care am răs destul. E un fragment din acea zăpăcită comedie a gazetăriei maghiare. Mai deunăzi am laut notă de supărarea unui ungar din Berlin, acum cazul e cu un revoltat dela Budapesta. Acesta a trimis înseratei „Az Est” știrea că ignoranta poliție franceză a scris pe un plic ce era destinat pentru Ungaria: **Budapest Roumanie.** Atâta le-a trebuit mititeilor dela „Az Est” și și-au uitat că au de lucru cu Franța. Săracă de tine poliție franceză, de ce n'ai învățat geografie? Iată cum te pun acum la cântar judecătorii scrupuloși! Regretă genialii dela Budapesta, că și poliția din Paris e la o treaptă așa de joasă. (Se înțelege, că nu pot fi așa burdușite de știință ca cea ungiurească!) Și ca să-l credem citează chiar dintr'un autor francez, numele autorului nu vrea D-nealui să-l spună) că Francezii nu se prea pricep, cu un cuvânt că Francezii sunt ignoranți. O fi!... Vai de tine biată poliție din Paris, iată ai făcut Franța să cadă în disgrația Ungariei! Și cum în toate saloanele pariziene se vorbește fermecătoarea limbă a lui Kukurica Iancsi, cum vor rămânea Francezii, când vor vedea că mării ziaristi budapestani îi fac de două parale?!
CARACTER BULGĂRESC. Încă un procedeu „civilizat” al Bulgarilor. Au otrăvit toate puțurile din drumul armatei române.

Din fericire conducătorii armatei avertizați din vreme, au luat măsuri să ferească armata de-a bea apa otrăvit.

Gárdi Imre

fotografur curții și al camerei

Gluj—Kolozsvár, str. Wesselényi Miklós nr. 3.

Telefon: 545.

Ga 888—30

Distins din partea M.

Sale ces. reg. ap. cu un

ac de cravată bătut cu

:: **briliante.** ::

On parle français.

Tablouri de copil, combinațiuni de grupuri, specialități excelente.

:: **Măririi de fotografii, picturi cu oleu și**

:: **aquarele după orice tablou vechiu.** ::

Biblioteci pentru soldați. Din Viena a pornit o idee laudabilă, care ar corăspunde unei necesitti. Forurile militare ar fi aplicate să instituiasc biblioteci ambulante pentru soldați. Cărțile acestor biblioteci vor putea fi date atât oficerilor ct și soldaților de rnd. E de sperat că la regimentele românești vor fi instituite biblioteci românești; forurile militare s'ar putea feri de-a da loc presiunilor maghiarilor șovinisti și vor putea face din această instituțiune o binefacere reală pentru feciorii nștrii de sub arme.

Cți Slavi sunt pe lume? Pentru elementul românesc a fost totdeauna de insemnătate, ce situațiune și progres art elementul slav care ne incunjur din toate părțile. Ziarul de filologie „Russki Filologiceski Zhurnal” publică acum statistica cea mai recentă a tuturor popoarelor slave din lume. Datele cari ne interesează și pe noi sunt: **Ruși 112,750,000, Poloni 20,174,000, Srbi-Croați 9,496,000, Boemi 7,125,000, Bulgari 5,650,000, Slovaci 3,112,000, Sloveni 1,514,000 și alte neamuri slave 310,000;** va să zică toate aceste neamuri slave la un loc dau cifra impunătoare de **160 milioane 131,000 suflete.** Păcat că simțul lor de unire e tot att de redus, pe ct de dezvoltat e acest simț la alte popoare mai mici din vecinătatea lor.

Iarăș sufragetele. După ce printr'un șiretlic de care a rs toată Londra și pe care l-am dat și noi în numărul de alaltăeri al ziarului nostru, miss Pankhurst, conducătoarea sufragetelor engleze a scăpat de isteții Sherlock Holmes-i de pe malurile Tamisei, acum a venit altul la rnd Miss Pankhurst crezndu-se la adăpost de orice urmărire polițienească s'a prezentat la o audanare a sufragetelor ținută Lumi în Pavilion Variete din Londra. Deși Pavilionul Variete e socotit de casă privată, în care nu pot să intre polițistii, aceștia auzind, că se află acolo vechea lor client miss Pankhurst, au pătruns totuș în Pavilion și au arestat-o. Sufragetele ins au sărit toate asupra polițistilor și care cu ace de pălărie, care cu bastoane și cu scaune au tbrit asupra lor rndind pe vre-o câțiva din ei. Aceștia neputndu-se impotrivi altcum rșboinicilor femeniini, au pus mna pe tulumbele dela apeductele de pe străzi și au început a le impurșca cu apă pe vitezele sufragete. În invlmșala cea mare ins, miss Pankhurst a scăpat intr'o curte și de acolo printr'un coridor subteran în altă parte a orașului și păci ț-i-i drumul. A șters-o de sub nasul polițistilor lsndu-i paf.

Această scenă tragi-comică și-a avut apoi continuarea în parlamentul englez. Șeful socialistilor Keir Hardie a interpelat pe ministrul de interne cu ce drept au pătruns polițistii în Pavilionul Variete, de oarece acesta e casă privată. Cnd s'a sculat apoi secretarul de stat Mac Kenna să răspundă, deodată răsună dinspre galeria străinilor o puternică detunătură de revolver. Se produce o panică nemaipomenită. Deputații vociferau cu toții, iar guvernamentalii între huidu-elii strșnice îl acuzau pe Keir Hardie, că el ar fi pus la cale atentatul. Ptrunznd ins polițistii și detectivii în sală și prinznd pe presupusul atentator s'a dovedit, că acesta era un tnr prieten al sufragetelor și că n'a avut de gnd să atenteze la viața cuiva, deoarece el avea în mn un pistol pentru copii, cu care a voit numai să-i sprie pe guvernantii englezi. Cu toate aceste polițistii l-au deținut pe tnrul cavalier tulburător de liniște.

Spion maghiar în România. Vigilența din Galați a puns mna pe spionul Valter Heinz, supus ungar, tocmai cnd acesta pregătia schițe detașate despre ntriurile din Galați.

Origina românească a eroului neatrnrei grecești: George Karaiskakis. Cetim în ziarul „Seara” din București:

Se știe, și noi printre cei dinti am publicat știrea că d. D. Dissescu, ministru al cultelor și instrucțiunii publice, a dăruit zilele trecute regelui Greciei, sabia vestitului erou al neatrnrei grecești din anul 1821, George Karaiskakis. Sabia poartă inscripția următoare: **Generalisimul Elenilor, Karaiskakis.** Dar ceace nu s'a știut până acum este faptul că generalisimul elenilor a fost de obrșie românească.

Suntem în plăcuta poziție de a da unele amănunte din care cetitorii nștri vor vedea că cele spuse de noi sunt adevărate.

George Karaiskakis s'a născut în anul 1782 în Agrafa, un stuleț risipit la poalele munților Pind nu departe de marele pisc numit Bucikazi, și a încetat din viață rănit de moarte, în apropiere de Pireu la 5 Maiu 1827 în vrst de 55 de ani. Agrafa face parte din eparhia Evritania, iar aceasta din provincia Akarmania și Etolia (În această privință se poate consulta *Stiller's Hand-Atlas* care se află la Academia română.) După socotelle făcute de către Finlap și cari socoteli merită toată încrederea în a. 1851 dintr'un milion de locuitori pe cari îi avea Grecia, 50.000 erau români și 200.000 albanezi. Vreme de 50 și mai bine de ani, Albanezii și Românii au fost în marea lor majoritate grecoizi. Azi, în Grecia, mai sunt 100.000 de albanezi și vre-o 800 de familii românești cari nu și-au uitat limba mamă. Geograful francez Elisee Reclus ne spune că toate locurile pe unde se înaltă muntele Pind, ncepnd dela golful de Patras până în Epir sunt locuite de Cuțo-vlahi.

Cele 800 de familii de țintri, kuto-vlahi sau români cari își pasc turmele lor în munții Akarmaniei și Etoliei, mai sunt cunoscute și cu numele de karaguni din pricina că poartă halaturi negre.

Pe lângă limba lor care nu este dect un dialect derivat din latinește, mai vorbesc și limbile albaneză și greacă. Mulți din acești karaguni iau de neveste grecoai-ce, cu toate că ei nu-și dau niciodată fetele după Greci. Sunt foarte mndri și neatrnați dar prea risipiți.

În numărătoarea făcută în 1879 românii din Grecia locuiau Pindul, Othorys, la miază noapte de golful Maliaca, Etolia, Akarmania și valea Cefisei beotian. Ei se ndelețineau ndeoșebii cu păstoria.

George Karaiskakis dela începutul rășboiului pentru neatrnrea Greciei s'a deosebit prin abilitatea sa strategică care îl puse în fruntea oștenilor greci și i-s'a încredințat postul de generalisim al armatelor grecești. În anul 1823 a luat parte la apărarea Misolonghilor, mpresurați de Turci, acolo unde un alt mare și vestit scriitor englez, lord Byron, s'a dus să-și verse sngele pentru cauza Elenilor. Karaiskakis n'a încetat lupta impotriva Turcilor până când Poarta n'a recunoscut neatrnrea Greciei. La congresul din Trezessa, în 1827, a contribuit foarte mult la alegerea lui Capo d'Istria ca președinte al Greciei (Aprilie 1827) cu care era prieten din tinerete. În urmă a fost numit comandant al operațiunilor din Rumelia (Grecia de Nord) și împreună cu generalul francez Fabrier, care venise și el să dea ajutor cauzei grecești, s'a luptat multă vreme în potriva Turciei. Dar oastea lui Fabrier, alcătuită din prea puțini oameni vre-o 600 numai, nu putu ține piept Turcilor și la Haidari a trebuit să bată în retragere.

Karaiskakis făcu tot ce i-a stat în putință ca să împiedece pe Ibrahim Pașa ca să cucerească Atena și își pierdu viața intr'o luptă aproape de Pireu la 4 Maiu 1827 unde fu rănit de moarte. Ibrahim-Pașa conducătorul oștilor turcești, cari ncunjurau Atena, zărind pe Karaiskakis în fruntea trupelor grecești, nu se mai putu stpni și-i zise:

— Ori ncotro îmi arunc privirile tot de tine dau!

— Dacă nu vrei să mă mai ntlnești n'ai decât să piei din fata mea! — îi răspunse Karaiskakis.

Din cele arătate mai sus, intemeiate pe spusele unor isvoare demne de toată încrederea vedem că marele erou al Greciei moderne, George Karaiskakis, a fost de obrșie română, născut în Agrafa, sat curat țintresc așezat la poalele muntelui Pind.

Faptele și vitejile lui sunt relevante intr'o tragedie istorică scrisă de către P. Șutu.

Censura în teatrul parizian. Camera instrucțiilor publice din Franța, a primit propunerea de a se reintrona censura în teatrul parizian. Poliția, de-acum înainte are dreptul de-a opri

piesele, cari ridică osanale păcatului și percliteaz morala publică. E de insemnt că censura deja de mult e cerută cu nzistenț de-o samă de buni scriitori francezi, cari ntmpinnd rivalitatea reclamațiilor și-a pornografilor, au avut mult de luptat pentru pnea de toate zilele.

Dela Paris la Petersburg intr'o zi. Aviatorul francez Ianoir vrea să percurg drumul dintre Paris și Petersburg intr'o singură zi. Dacă va reuși, atunci va bate recordul celerității. Azi voia să plece, dar deoarece timpul e nefavorabil și-a amnat sborul. În Vanne s'au și făcut pregătirea, că dacă va ateriza pentru câteva momente, să-și poată lua benzina. Probabil că va ateriza și în Johanisthal, în alt loc insă nu.

Comerț de fete. Alaltăeri a fost arestat în Hamburg un anumit Iakobovici, care de ani de zile face rentabil comerț cu fete din Rusia. Iakobovici a transportat în America mai mult de-o mie de fete din Orient. El e organizatorul principal al comerțului de fete din Orient și are o mulțime de agenți. Prin acest ticos comerț a ajuns la bogății enorme. Poliția din Hamburg a înștiințat polițiile celorlalte capitale să urmărească pe complicitii lui Iakobovici.

Statele-Unite voiesc să-și întindă protectoratul asupra Americii de nord. Un cablogram din San José (Costarica) aduce știrea că secretarul de stat pentru afacerile externe al Statelor-Unite, Bryan, plănuiește întinderea protectoratului Statelor-Unite asupra tuturor statelor din America de nord. De sine înteles că acest plan al secretarului Bryan a provocat o mare agitație în întreagă America și toate statele amenințate în autonomia lor se pregătesc a ridica proteste energice.

Miliardarul Carnegie și ziaristii. Un ziar parizian povestește următoarea amuzantă anecdotă: Cunoscutul miliardar și filantrop american, care intr'o lungă călătorie prin Europa s'a oprit și la Paris, s'a văzut la sosire încunjurat de-o ceată de reporteri, cari vroiau să-l întrebe de impresiile călătoriei. Foarte afabil s'a întors Carnegie către ziaristii, cari îl încunjurau și le zise intr'o franțuzească strict, dar cu bună dispoziție: „Dvoastră ziaristii aveți totuș o chemare minunată! Puteți studia viața în toate aspectele și adncimile ei. Fiecare trebuie să stea de vorbă cu dvoastră. Ah! domnii mei, ct regret că nu m'am făcut ziarist! La acestea unul dintre reporterii prezenți a răspuns: „Cinț e cu totul pe partea noastră. Puteți fi încredințat domnule Carnegie, că pe noi ne doare mult mai rău, că n'am devenit miliardari!”

Din nroziile modei. Din Paris vine știrea, că s'a sstat sezonul pălăriilor-baloane și al pălăriilor aeroplan. Spre marea părere de ru a întregului gen masculin damele s'au hotărit să nu mai poarte în cap un întreg arsenal de aeroplan. Damele far nim ni-au lipsit de plăcere de-a le vedea cpușorul drăguț și fețișoare luminate de zimbete, ce te băga 'n boală, gata-gata să sboare în spre sferile mai înalte, duse de baloanele și aeroplanele legate în mtșosul pr.

Azi a bătut la us sezonul știntelor naturale și în special al zoologiei. — Damele s'au hotărit să poarte de-acum pălărie făcută dintr'un voal subțire care să le evedențieze părul frumos și binecolorat. Cum ins această pălărie e prea ieftină și ar putea-o purta și femeile mai sărace, damele din lumea înaltă le-a tăiat acestora pentru totdeauna gustul de-a mita portul. S'a inventat anume un fel de „legătoare”, care ar ținea loc boldului pălăriile masculine. Această legătoare e făcută din pene de lebed, și costă foarte scump. Pn aci nu-i ins nimic. Inșușirea principală a acestei pălării, pentru ca să poată fi „domnească” e, că trebuie să fie împodobită cu fel de insecte, dar numai insecte. Astfel ca o pălărie să fie ct mai la mod trebuie să prezinte o colecț întreagă de insecte ncepnd cu fluturile numit capul mortului până la mica și neobrzzata insectă, a cărei mușcătură produce o gdlitor neplăcută și de care noi cei, cari nu suntem din elită, avem o mare oroare. E mare cinste pentru o damă, care poate să-și mpodobesc pălăria cu cte-o pleoș-

Wllischhof

n Maria-Enzersdorf lângă Viena.

Sanatoriu și stabiliment de hydrotherapie. Dietetica sistem Dr. Lahmann. Tratament individualizat. Prospecte prin direcțiune și medical șef. **Dr. Marius Sturza.**

niță (vulgo: stelniță) purice și alte asemenea. Cej cari au văzut dame cu astfel de pălării spun, că sunt foarte frumoase. Seamănă leit cu șefii negrilor de prin Africa, numai că pălăriile acestora costau mai puțin. Ei adevărat nu recurg la modiste să le aprovizioneze pălăriile cu insecte, ei lasă treaba asta pe socoteala membrilor lor de familie, cari dat fiind, că — în lipsa apei — nu se spală cu lunile, pot duce la bun sfârșit această operă de decorare. — O altă condiție sine qua non a pălăriilor de moda nouă e, ca insectele, ce le împodobesc să fie aduse din străinătate, deoarece se vede, că acestea de pe la noi sunt prea... obișnuite. După cum se vede cel mai mare folos îl au de-aici profesorii de științele naturale, cărora li se dă posibilitatea să studieze mai de-deamănuntul și insectele de ordin mai înalt atât dela noi cât și de prin alte continente.

Cu atât mai plăcut însă va fi pentru frumoasele jumătăți ale acestor savanți, deoarece trebuie să aștepte cu răbdare până ce insectele lor vor trece prin laboratoarele drăguților de bărbați...

Femeile din Anglia fac serviciu militar. De vre-o câțiva ani în Anglia, toate femeile cari se anunță de bună voie, sunt chemate în lunile de vară la serviciu de arme și adunate în tabere de câmp primind instrucție militară, fiind supuse la toate strapatele, peste cari au să treacă soldații regulați. La început deprinderile acestor militare ale femeilor au fost luate în râs, dar cu timpul femeile înrolate de bună voie la acest serviciu militar, s'au dovedit de foarte buni soldați și ministrul de război englez a dat tot sprijinul femeilor doritoare de a-și apăra și ele patria cu arma, punându-le la dispoziție instructori militari și toate cele necesare pentru astfel de deprinderi militare. În anul acesta sunt mai mult de vre-o 30 de tabere de câmp în Anglia, în cari femeile în grupuri de 30—50 își fac deprinderile militare. Grupurile aceste se împart în grupuri combatante, grupuri sanitare și grupuri pentru transportul alimentelor și muniției.

Amazonele engleze stau în decursul serviciului militar sub cea mai severă disciplină. Cu toate acestea numărul lor crește din an în an. În anul acesta — după cum se anunță — vor face servicii militare în Anglia la 4000 femei.

Palestina — locul mântuirii. De când „poporul ales” a umplut pământul cu apostoli-gheșefari, s'a văzut că oamenii risipiți ai talmudului se vor alipi de pământul unde s'au poposit și nu peste mult nu se va mai afla cine să păstreze tradițiile inveterate în ziua de Șabbes. S'a pornit deci o mișcare de salvare, a cărei scop e — după cum se știe — să colonizeze pe toți iudeii în Palestina de azi. Mișcarea pornită acum trei ani a reușit să adune suma respectabilă de 4 milioane franci; e de remarcat că în ultimul an s'a adunat peste un milion, ceea ce arată că mișcarea e în plină creștere. Am putea crede că la aceste sume însemnate au contribuit cu sume mari și creștinii statelor europene. Pretutindeni s'a manifestat în mod vădit bucuria că în fine iudeii ne vor da pace să ne trăim noi de noi trailul nostru.

Mulțămă publică. La petrecerea teologilor sălăgeni, care a avut loc în Jibău în 13 c. au binevoit să supra-solvească următorii: Mih. Bohățel 5 cor. Nic. Agârbicean 5 cor. Gabriel Cherebeț 1 cor. Odoheș; Teof. Varna 1 cor. Inău; Keller Ferencz 2 cor. Iulius Barta 3 cor. Bedő Béla 3 cor. Somogyi István 2 cor. dr. Bozac medic 5 cor. S. Murian 1 cor. Fekete Antal 2 cor. dr. Vass József 2 cor. Barra Lajos 1 cor. Barra Sándor 1 cor. N. Forday 1 cor. N. Megyeri 2 cor. Dull Andor 2 cor. Zörgő János 3 cor. Fridmann Mor 40 fil. dr. Vasile Gyurkó 5 cor. dr. A. Hetco 2 cor. Emeric Pop 5 cor. N. Drăgan 1 cor. Jibău. Emil Rus 2 cor. Kettősmező; N. Nemes 5 cor. Ujfalău; Teodor Bindea teolog 1 cor.; dr. Aug. Pinteș 3 cor. Crasna; I. A. Domșa 3 cor. Recea; dr. Farcaș medic 2 cor. Zălan; I. Cărpinean 1 cor. Ortelec; V. Sima 1 cor. Curitău; N. Colceriu 5 cor. Vajdaháza; Vas. Pop 5 cor. Cristofăi; Petru Pop 5 cor. Babta.

S'a incasat cor. 373.40, s'a cheltuit cor. 198.40, câștig curat cor. 175.— Câștigul s'a împărțit în următorul mod: Cor. 15 pentru fondul ziaristilor; pentru abonamente gratuite la foile „Poporul Român” și „Solia Satlor” câte 40; iar bisericii din Jibău cor. 80. Babta, 21 Iulie 1913.

Gheorghe Pop, teol. abs. controlor.

Subsemnatul curator prim al sibericeii române gr. cat. din Jibău recunoșc, că azi am primit dela comitetul aranjator al petrecerii teologilor sălăgeni din venitul curat al aceleia — ca ajutor pentru amintita biserică 80 cor., pentru care sumă primească comitetul aranjator mulțămitele cele mai călduroase. — Jibău, 14 Iulie 1913. — Samuil Urian, curator.

x S'a deschis Marele magazin central (Kö-ponti nagyáruház) în Arad, bulev. Arhiducele Iosif nr. 1., în edificiul băncii „Victoria”.

În săptămâna aceasta vânzare de obiecte de artă, — jucării, — articlii de porțelan și sticlă precum și articlii pentru economia de casă, preturi de câte 50 fil.

Rugăm să cercetați vitrinile noastre.

(Ko. 1266).

x PRIMA ȘI CEA MAI SIGURĂ SURSĂ DE CUMPĂRARE plane, harmonii și pianine din ținutul Transilvaniei este firma HELDENBERG din Sibiu Str. Cisnădiei nr 9 care dela înființarea ei prin serviciu prompt, conștiincios și ieftin a câștigat deplina mulțumire a celor mai aleși clienți. Renumitele fabricații ale depositului numitei firme, precum și execuția lor excelentă ne face să recomandăm și noi on public firmă HELDENBERG, deoarece un pian bun, care este cel mai frumos decr și obiect de valoare a unui salon numai dela o firmă de specialitate se poate câștiga.

Cronica școlară.

Adunare învățătoarească în Seini.

Onorații membri ai „Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din comitatele Sătmăr și Ugocia aparținătoare diecezei Gherlei”, precum și sprijinitorii și prietenii instituției populare sunt invitați a participa la a XVI-a adunare generală ordinară ce se va ține la 7 August în sala școlii române confesionale din Seini.

Programul adunării:

1. La 8 ore dim. celebrarea sf. liturgii. 2. La 9 ore deschiderea adunării. 3. Citirea protocolului adunării generale din anul trecut. 4. Raportul secretarului despre activitatea Reuniunii; raportul casarului și al bibliotecarului. 5. Alegerea comisiunilor: a) pentru cenzurarea raportului secretarului; b) pentru revizuirea rațiunilor casarului; c) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi. 6. Citirea operatului premiat la concursul publicat de comitetul central al Reuniunii.

Suspendarea ședinței. — După redeschidere:

7. Raportul comisiunilor esmise. 8. Debaterea și expunerea vederilor și dorințelor acestei reuniuni față cu proiectatul congres regnicolar învățătoresc român. 9. Debaterea eventualelor propuneri intrate la președinte cel puțin cu 24 ore înainte de adunare. 10. Numirea locului și timpului adunării generale viitoare și alegerea temei de lucrare pentru proxima adunare generală. 11. Abzicerea biroului și constituirea din nou pe un period de trei ani. 12. Închiderea adunării.

Dat în ședința comitetului central ținută în Seini la 3 Iulie 1913.

Constantin Lucaciu,

președintele Reuniunii.

Stefan Pop,

secr. Reuniunii.

Notă. În ziua adunării la orele de amiază prânzul luat în comun. A se însinua cel puțin cu 2 zile mai înainte la d. Paul Kerekes, inv. rom. în Seini.

Cronica socială.

Astra în Planul de sus.

În baza dispozițiilor în vigoare se convoacă adunarea generală cercuală a desp. „Sebeș” al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român”, pe ziua de 2 August n. la orele 2 d. a. în școala română din Pianul de sus. În program sunt fixate și două prelegeri, anume: Dr. At. Moga: Sfaturi igienice, Dr. Seb. Stanca: Momente din istoria Pianului.

Din despărțământul Indol al „Astrei”.

Comitetul despărțământului Indol al Astrei, întrunit în ședința dela 15 Iulie c. în lara de jos, a adus hotărârea ca șirul prelegerilor populare întrerupte cu sfârșitul iernii, să se reieie și continue și în sezonul de vară cu concursul tinerilor clerici ai seminarului din Blaj. Programul s'a stabilit astfel:

1. **Duminecă în 10 August la Sălicea:** 1. Meseriile, de Ovidiu Brut Vlăssa; 2. Alcoolismul, Petru Feneșan; 3. Despre crutare, de Ioan Belu.

2. **Duminecă în 17 August la Ciurila:** 1. Însămănătatea scrisului și a cetitului, de Brut O. Vlăssa; 2. Despre scăderile poporului nostru, de George Mărie; 3. Superstițiile și sărbătorile băbești, de Petru Feneșan; 4. Alcoolism de Petru Feneșan.

3. **Marti în 19 August la Silvasul maghiar:** 1. Creșterea vitelor și nutrețul de George Mărie; 2. Cunostințe geografice de Ioan Belu; 3. Alcoolismul de Petru Feneșan; 4. Despre meserii de Brut O. Vlăssa.

4. **Duminecă în 24 August la Muerdu:** 1. Lenea și urmările ei de Ioan Belu; 2. Scăderile poporului nostru de George Mărie; 3. Alcoolismul de Petru Feneșan; 4. Despre meserii de Brut O. Vlăssa.

5. **Joi în 28 August la Agris:** 1. Alcoolismul de Petru Feneșan; 2. Despre meserii de Brut O. Vlăssa; 3. Despre crutare de Ioan Belu; 4. Superstițiile și sărbătorile băbești de Petru Feneșan; 5. Scăderile poporului nostru de George Mărie.

La aceste conferințe invitat pe toți sprijinitorii culturii noastre.

Indol, la 15 Iulie 1913.

Ioan Bucur,
protop dir. despărț.

Astra la Supurul de jos.

Membrii despărțământului Tășnad al Asociațiunii, precum și toți cei ce se interesează de înaintarea culturală a poporului român sunt invitați la adunarea cercuală a VII-a a despărțământului, în comuna Supurul de jos, în 3 August st. n. a. c., la orele 11 a. m.

Demetriu Coroianu,

Dr. Coriolan Steer,

dir. despărțământ.

secretar.

Reprezentatie teatrală — în Hălmagiu (com. Arad) va aranja tinerimea studiosă din Hălmagiu și împrejurimi cu prilejul jubileului de 25 ani de preotie a dlui Cornel L a z a r, actualul protopop al Hălmagiului.

Petrecere de vară — în Turda va aranja tinerimea română de acolo și împrejurimi Duminecă, 10 August, în „Hotelul Elisabeta”. Venitul e destinat desp. Turda al Asociațiunii.

Petrecere de vară — în Supurul de jos se va aranja Duminecă la 3 August, cu prilejul adunării cercuale a VII-a a desp. „Tășnad” al Asociațiunii.

Astra la Holod. După informațiile ce primim desp. Ceica al Asociațiunii de câțiva ani desvoaltă o activitate rodnică pe teren cultural-social. Cei mai de seamă intelectuali români din ținut s'au grupat sub egida Asociațiunii, ca să aducă viață națională și în părțile noastre până acum lăsate în crasă neglijență. Spiritul național aderă lin dar sigur asupra acestui ținut românesc, și se însufletește spre un viitor mai senin și românesc. Indiferența, separatismul, egoismul, servilismul, cari au copleșit până acum orice năzuință națională, încep a dispărea și le înlocuiesc însuflețirea, încrederea, pornirea spre idealism, conștiința spre un viitor mai bun al neamului.

Anul acesta desp. Ceica și-a ținut adunarea generală în 13 Iulie la Holod, după serviciul divin, în biserică spațioasă de acolo. D. Vasiliu Papp, dir. desp. a ținut un discurs de deschidere făcând o privire generală asupra stărilor desp. — frumos îmbunătățite. D. Ioan Papp, protopopul local, a vorbit despre bogata activitate socială și personalitatea literală a zelosului scriitor de pe vremuri Iosif Vulcan născut în Holod. D. Iuliu Pop, preot în Vintiri, a făcut istoricul Asociațiunii.

După amiază oaspeții Holodului au asistat la jocul tineretelor Holodului. Seara s'a dat concert și teatru. A plăcut mult publicului. Cu viu interes a fost urmărită și aplaudată cu frenezie piesa teatrală „Două surde.”

A urmat joc.

Ultima oră

Bulgarii iau ofensiva contra României? — Sărbii și Grecii amenință capitala bulgară. — Românii vor opri intrarea Sărbilor și Grecilor în capitala Bulgariei.

Apelul de pace al M. Sale regelui României nu a avut rezultatul dorit, deoarece Serbia și Grecia au declarat că numai după acceptarea condițiilor de pace vor încheia armistițiul cu Bulgaria. Tratatul de pace dela București vor începe probabil Luni, dar

în urma politicii de târâgănire a Sârbilor și Grecilor e nesigur când se va putea restabili pacea în Balcani. De altă parte avansarea primejdioasă a Turcilor a agravat mult situația în Balcani. În vreme ce puterile pierd vremea cu discuții în privința măsurilor ce ar trebui să se ia pentru a sforța retragerea Turcilor pe linia Enos-Midia, trupele turcești au trecut deja vechea frontieră a Bulgariei și în unire cu trupele grecești vor să atace orașul Filipopol.

Bulgarii iau ofensiva contra Românilor.

Belgrad. — O știre sosită azi din București anunță că Bulgarii au atacat trupele românești cari se află la nord dela Sofia. Nu se cunoaște rezultatul acestei ciocniri, dar e fapt că această știre a produs o mare enervare la București.

Trupele din frontul dela sud se află într'o stare foarte disperată. Aceste trupe capitulează fără de a opune nici cea mai mică rezistență, deoarece soldații sunt complect istoviți.

O mare luptă la Vidin.

Belgrad. — De ieri s'a încins la Vidin o luptă foarte crâncenă între trupele sârbești și bulgare. Ținutul acesta fiind mlăștinos trupele sârbești înaintează foarte greu, dar garnizoana bulgară din oraș nu mai poate rezista multă vreme.

Lupte de stradă în Sofia.

Cumanovo. — Prizonierii bulgari aduși aci povestesc că în armatele bulgare domnește cea mai complectă anarhie. Nu odată soldații s'au revoltat contra ofițerilor impușcând pe mulți dintre ei. Dar în Sofia situația e mult mai primejdioasă. Poliția se vede e absolut imposibilă să poată înăbuși revolta ce amenință să ia o întindere tot mai primejdioasă. Zilnic au loc pe străzi ciocniri sângeroase. În cazul când Sârbii sau Turcii ar intra în Sofia, acolo ar isbucni o mare răscoală.

România nu va permite Sârbilor și Grecilor să ocupe Sofia.

București. — Din cauză că trupele sârbești își continuă marșul spre Sofia, guvernul român a dat armatei române ordinul să avanseze și ea spre Sofia, și să oprească o eventuală încercare între armatele sârbești și bulgare. Aripa dreaptă a armatei române e atât de puternică încât poate să oprească o eventuală ciocnire sârbobulgară.

Londra. — România e decisă să nu tolereze o umilire a Bulgariei prin ocuparea capitalei ei de către o armată străină. Tot așa România nu va tolera nici ocuparea Vidinului de către Sârbi, deoarece acest oraș va rămâne ori Bulgariei, ori în primul rând România îl va revendica pe seama ei. România a provocat pe aliați să-și oprească marșul trupelor, dacă nu au voit baremi să încheie armistițiul.

Armatele române — după cum anunță din sursă oficială „Times” — vor intra în capitala Bulgariei ca prieten, iar nici decum cu gândul vre-unei acțiuni militare contra Bulgarilor.

Delegații balcanici în drum spre București.

București. — Guvernul român a provocat guvernele statelor balcanice să-și trimeată delegații pentru tratativele de pace cari se vor ține la București.

Belgrad. — Primul-ministru muntenegrean Vucotici și consulul grec Panas, ca delegați pentru tratativele de pace, au sosit aci. Cel mai târziu până Duminecă toți delegații vor fi în București. Ieri seară a sosit și delegatul român generalul Coandă.

Rusia transportă trupe în Asia.

Odessa. — Azi trei corpuri de armată rusească a plecat pe vase transport la Batum. Asemenea transporturi de trupe se fac și la Novoroosik.

ECONOMIE.

—După 50 chiloame.—

	— 25 Iulie.
Grâu pe Oct.	cor. 11.55
Grâu pe Aprilie 1914	12.09
Secară pe Octomvrie	9.18
Porumb pe August	8.03
Porumb pe Maiu 1914	7.36
Ovăș pe Octomvrie	8.29

SITUAȚIA AGRICOLĂ.

În cele două săptămâni, dela ultimul raport agricol încoace, situația agricolă — se poate zice — s'a înrăutățit, sau cel puțin arată tendința de a se înrăutăți. Și când se afirmă aceasta — să se țină seamă — nu se iau în considerare pagubele destul de considerabile, cauzate prin potopurile relatate în timpul din urmă. Prezentul raport agricol — extras din cel oficial — este mai ales prin aceea de remarcat, că aduce primele cifre despre recolta ce se așteaptă, anul acesta la orz și ovăș.

Iată câteva date din amintitul raport agricol ministerial:

Către sfârșitul lui Iunie și începutul lui Iulie, timpul a fost mai mult ploios și umed. Ploile, cari erau aproape generale, adeseori erau împregnate cu furtuni mari și cu ruperi de nori. Multe riuri și râulețe au esundat înecând totuși în jurul lor și cauzând astfel pagube — încă necalculate — agricultorilor. Mai multe ploii au avut comitatele transilvănene și în același timp și cele mai multe exundări păgubitoare.

Ploile, aproape neîntrerupte, din această perioadă au împiedecat mult pe economi și în lucrările câmpului. Astfel în unele locuri, la sudul țării secerișul, în altele, cele mai multe acestea, săpatul porumbului etc. precum și făcutul nutrețurilor au fost direct împiedecate, sau întrucât s'au și făcut ici-colea, s'au făcut în condițiuni foarte nefavorabile.

De altă parte se semnalează în același timp și aceea, că multa umezeală a avut și un efect bun, mai ales asupra bucatelor de seceră, contribuind ca la aceste grăunțele să ajungă la o mai perfectă dezvoltare. Cu toate acestea acum economii așteaptă cu multă nerăbdare zile calde de vară și peste tot un timp mai uscat și acomodat pentru coacerea bucatelor și adunatul lor.

Grâul este deja aproape de seceră, ba în sudul țării s'a și început deja seceratul. Grăunțul este în general plin și bine dezvoltat, dar încă, chiar și în părțile sudice ale țării, moale.

S'a sămănat cu grâu un teritoriu — minus cel arat de nou (scos) în primăvară — de cca 5.415.000 jugăre, cari cu media stabilită pe baza datelor celor mai recente ale raporturilor agricole, de 7.40 măji m. de jugăr ar da o recoltă de cca 40.100.000, față cu 40.200.000 m. m. din raportul precedent și cu 47.170.000 m. m. recoltate de pe un teritor de 6.150.000 cu media de 7.67 în anul trecut.

Secara acum se seceră în mare parte a țării, ba ici-colea au și terminat deja cu seceratul. Spicele sunt mari și grăunțele pline, acolo, unde acestea s'au potrivit cu timpul în dezvoltare. Pe alte locuri, unde pe timpul înfloririi au fost ploii și vânturi mari, se găsesc în secară și spice oarbe, pe lângă aceea că sămănăturile au fost cam rare. Secările necesare — în urma ploilor multe și a furtunilor din ultimul timp au căzut.

Se găsește de prezent, sămănat cu secară un teritor de cca 1.880.000 jug. față cu 1.965.000 din anul trecut. Cu media, stabilită până acum oficial de 6.87 m. m. la jugăr, recolta generală de secară ar fi în acest an 12.910.000 m. m. față cu 12.960.000 dela penultima prețuire oficială și cu 13.752.000 măji metrice din anul anterior. În anul trecut a fost media 7 m. m. la jugăr.

Orzul de toamnă acum se seceră în părțile sudice ale țării, pe când în nordul și ostul țării este încă verde. Spicele sunt în general frumoase și umezeala multă a fost favorabilă dezvoltării grăunțului. În urma multelor ploii însă, orzul alb, de bere, va fi rar și puțin. S'a sămănat

cu orz în total cca 2.112.752 jug., cari cu media de acum de 7.79 m. m. de jugăr, ar da o recoltă generală de 16.460.000. În anul trecut s'au recoltat de pe un teritoriu de 1.830.470 jug. cu media de 8.34 în total 15.271.204 măji metrice de orz.

Ovășului i-au făcut mult bine ploile din urmă. A dat deja peste tot locul în spic, ba pe alocurea începe chiar a îngălbeni. Paiele sunt mici, și din ploile cele multe s'au înmulțit și buruienile mai ales rapita sălbatică. E sămănat cu ovăș un teritoriu de cca 2.124.694 jug. cari cu media de 6.67 ar da o recoltă generală de cca 14 mil. 180.000 măji metrice. În anul trecut s'au recoltat de pe un teritoriu de 1.738.983 jug. cu media de 6.41, total 11.142.977 măji metrice.

Porumbul în timpul din urmă se desvoaltă multămitor în cele mai multe părți ale țării. S'a terminat deja săpatul de-a doua oară. După cum se arată acum porumbul promite o recoltă mijlocie. Cartofii în general se desvoaltă foarte bine și promit o recoltă bună. Același lucru se poate afirma despre napii de zahăr și de nutreț. Ici-colea stricăciuni mai mici de insecte. Rapita în parte s'a imblătit, în parte acum se imblătește. Rezultatele se pot numi în general numai slăbuțe. Platele de grădină le-au priit foarte bine ploile și se desvoaltă frumos. Dintre păstăioase fasolea e foarte frumoasă, unde n'a fost alterată de înghețul din primăvară. Cănepa și inul de asemenea se desvoaltă frumos și timpul umed le-a întărit. Nutrețurile artificiale ca lufena, trifoiul etc. ar fi dat rezultate foarte bune și la coasa de-a doua oară, dar năcăzul au fost, că nu s'au putut usca și astfel nutrețurile lasă mult de dorit în ce privește calitatea. Trifoiul lăsat de sământă încă nu este prea multămitor, alterat fiind de ploii. Fânețele cosite mai din vreme au dat fân mult și bun. Cositurile mai târziu au fost slabe. Fânul nu s'a putut face în condițiuni prielnice, ba pe alocurea, mai ales în Ardeal, l'a înoroit sau l-a dus cu totul apa. Pășunile stau bine, deși în urma ploilor aproape continue le-au cam stricat vitele fiind pământul moale. Dintre poame prunele promit o recoltă bunăsoară, tot astfel merele și perele pe când nuci — cu excepția Ardealului — vor fi foarte puține. „R. Ec.”

Bibliografie.

Primim la Redacție:

Gheorghe Chelariu: Istoria Naturală pentru școalele populare, scrisă după cel mai nou plan de învățământ. Editura Bibliotecii Ioan I. Ciurcu Brașov.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Anton Precup, Rebra-mică. Am primit 7 cor. în abonament pe cvart III. a. c.

Gavdil Călugăr, Stolac. Am primit 14 cor. în abonament pe sem. II. a. c.

Ion Dumitren, Șard. Am primit 14 cor. în abonament, pe sem. II. 1913.

George Narița, Vidra de sus. Am primit 2.40 în abonament pe luna Iulie 1913.

Red. respons. Constantin Savu.

Nagy Jenő,

specialist pentru dinți artificiali fără pod

CLUJ—KOLOZSVAR

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătiri în rate favorabile,

Ordinează ziua întregă.

(87-)

De vânzare

circa 20 acții »ALBINA« vechi și noi cu prețul de 350 coroane pro bucată.

Jo 1258 3

Adresa la administrația ziarului.

Bătăturile,

scortoșenia pielei, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „BAMABIN”.

la 997

Dr. FLESCHE E., farmacist în Győr.

GHEORGHE CIOROGARIU

MAESTRU TÂMLAR.

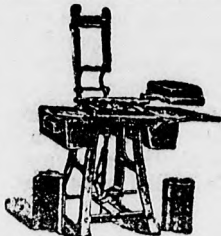
LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.

(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Își recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. :::

VALORIZARE de NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte Sa 985-30

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și ciment.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului

Fabrică de mașini p. industria de nisip.

SZANTO ES BECK

ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului acesta. :::

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VÂRȘET, strada Kudritzer n-rul 44-46.

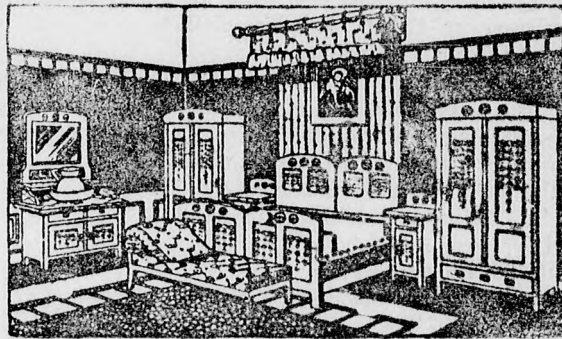
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSECEZ).

Sa 118-120

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de piane excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

K. S. THEIL, primul fabricant de butoaie Sibiu-Nagyszeben, Bahngasse nrul 15.

Oferă BUTOAI DE VIN executate din materialul cel mai excelent; dela cele mai mici până la cele mai mari, cu prețuri moderate. Mare depozit permanent de butoaie. — Comenziile se efectuează grabnic și conștiințios.

— Cereti prospecte. — Te 1210

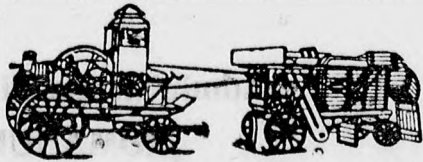
I 192-60

O. Ilioviciu

lăcătar artistic de mașini, motoare și edificii Bistrița-Băsztercze.

Execută totfelul de lucrări în branșa zidăriei și lăcătușeriei precum și ferării pentru zidări noi, porți de fier, balcoane, trepte, garduri pentru morminte și mașini de gătit. — Reparează pe lângă garanță orice fel de mașini agricole, motoare, mașini de cusut, biciclete, cumpene — cu prețurile cele mai convenabile. □

INȘTIINȚARE.

Aducem la cunoștința on. public, că despărțământul nostru de covoare l-am predat domnului

JÓNÁS BERTALAN,

care l va conduce și pe mai departe în localitățile noastre.

Iar, întreprinderea noastră de aranjamente moderne pentru birouri am amplificat-o. Acest nou despărțământ al nostru dela 1 MAIU n. se află

În nouile noastre localități

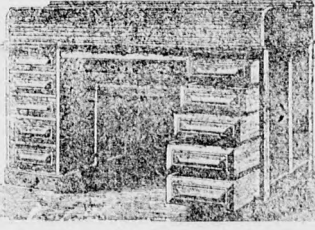
din palatul MERBL (lângă prăvălia Linoleum).

Ca reprezentanții principali în sudul Ungariei ai renumitei mașini de scris »SMITH PREMIER« și »JERRY« și ai mobilelor americane pentru birouri, ținem în localitățile noastre

expoziție permanentă de mobile p. birouri și mașini de scris.

Cercetarea acestei expoziții nu obligă să cumpărați.

Considerând că atelierul nostru de reparări l-am mărit și l-am aranjat modern precum și în urma excelențelor conducători, suntem în măsură a satisface celor mai delicate pretențiuni în mod prompt și conștiințios. Rechizitele noastre americane sunt din calitate excelente, și se vând cu prețuri

originale de fabrică. Primim și mai departe îngrijirea mașinilor de scris și reparări și orice comandă o executăm în modul cel mai culomt și prompt. — Rog și pe mai departe binevolorul sprijin suntem cu stîmă :

Maitinszky Pál és Társa, Temesvár.

prima întreprindere de aranjamente moderne pentru birouri și stabiliment de mașini de scris »SMITH« din Ungaria-de-sud. Ma 129

Librăria „TRIBUNA”

ARAD, strada Deák-Ferencz Nr. 20.

Dr. Eraclie Sterian, Cum putem mări cantitatea de viață sau paradoxele longevității — — — — —	1:50
Carmen Sylva, Aliunde — Cugetări în limba franceză — — —	4—
H. G. Wells, Primii oameni din lună. Traducere — — —	1—
C. Negruzzi, Viața și opera sa de E. Lovinescu — — —	2—
N. N. Beldiceanu, Chilia dragostii — — — — —	1:50
Al. Cazaban, Intre femeie și pisică — — — — —	1:50
A. Fogazzaro, Misterul poetului. Roman tradus de D. Tomescu	1:80
Elena Farago, Copiilor — — — — —	1:25
Const. A. Giulescu, Privelști și amintiri — — — — —	1:50
Bucura Dumbrava, Pandurul — — — — —	3—
Natalia Negru, Mărturisiri. Nuvele — — — — —	2—
50 furi contemporane, Desenuri de Iser, text de P. Locusteanu	2:50
Rodica, „Culina” cea mai nouă carte de bucate — — —	3—
Mircea C. Demetriad, Visul lui Ali. Poemă fantastică în 8 icoane	2—
N. Zaharia, Cugetători și literați străini, (Maupassant Shakespeare, Gerki etc.) Psihologia lui Hamlet — — — — —	2:50
Doctorul F. Grünfeld, Viața sexuală — — — — —	1—
V. Zaharia, Studii psihologice — — — — —	1—
Mme Bernier, Povestea unei fete. Localizare de Candid Mușlea	—30
M. Theodorian-Carada, Medalii și plachete — — — — —	1:50
Victor Eftimiu, Cocosul negru — — — — —	2:50
Alexandru Lupeanu, De vorbă cu sătenii, Gânduri și îndemnuri	—70
Dr. Ioan Lupăș, Misiunea episcopilor Gher. Adamoviei și I. Bob	1—
Dr. Ioan Lupăș, Mitropolitul Andrei Șaguna. Monografie istorică	3—
Honoré de Balzac, O afacere întunecoasă — — — — —	—60
Detlev Stern, Bulgaria sângerândă — — — — —	—80
D. D. Pătrășcanu, Timotheu Mucenicul — — — — —	2—
E. Lovinescu, Aripa morței — — — — —	1:80
Maria Cioban, Scrisori către eleve — — — — —	1—
Rudolphe Bringer, Spionii lui Napoleon — — — — —	1—
Erdélyi (Aradi) Victor, Catarina Doamna noastră — — —	5—
Guy de Maupassant, Bel Ami. Roman, traducere — — —	1:20
Guy de Maupassant, O viață. Roman, trad. de Haralamb G. Lecca	1:20
Alphonse Daudet Jack, traducere de Haralamb G. Lecca —	1:80
Max Nordau, Minciunile convenționale ale civilizației noastre	—120
Sacher-Masoch, Hadaska, roman — — — — —	—60
Balzac, Eugenia Gandet. Roman, traducere de Ludovic Dauș	—90
Emile Zola, Tereza Raquin, traducere — — — — —	—60
Andersen, Grădina raiului și alte povestiri — — — — —	—60
B. Nemțeanu, O călătorie în lumea albinelor (pentru copii)	—30
Duliu Zamfirescu, Lydda, Nuvele roman — — — — —	—60
M. Gorki, Scene din viața vagabonzilor — — — — —	—60
A. L. Ivela, Povestiri muzicale — — — — —	—30
E. Widenbruch, Invidia, traducere — — — — —	—30
Jules Verne, Ocolul pământului în 80 de zile, traducere —	—120
Ioan Al. Brătescu Voinești, Neamul Udreștilor, Schițe și nuvele	—30
Leon Tolstoi, Amintiri dela Sevastopol, scene din asediul dela 1854, 2 volume — — — — —	—60
Leon Tolstoi, Povestiri populare — — — — —	—30
Voldire, Prințesa din Babilon — — — — —	—30
Quida, O frunză în vijelie — — — — —	—30
Pictari, Paivarinta, nuvele filandeze — — — — —	—30
Edgar Poe, Povestiri extraordinare — — — — —	—30
Carl Ewald, Icoane din viața animalelor și plantelor — —	—30
M. Lungianu, La cruce, Icoane dela țară — — — — —	—30
Thomas Carlyle, Munca, sinceritate, tăcere — — — — —	—30
St. O. Iosif, Cânteece — — — — —	2—
D. Alessiu, Cultura legumelor — — — — —	2:75
D. Alessiu, Cultura arborilor roditori — — — — —	2:25
D. Alessiu, Creșterea pasărilor domestice — — — — —	1:50
Academia Română din București a acordat anul acesta premiul de 1200 coroane dlui G. Murnu pentru valoroasa traducere a Iliadei lui Omer. Cartea se află de vânzare la Librăria „Tribuna” din Arad , cu prețul de 4 cor. + 55 fil. porto recomandat.	
Ilustre delat balul costumat (toate modelele nouă) din Arad. bucata costă 20 fil., 1 serie de 15 bucăți Cor. 2 60 plus porto postal (colorate și matt)	
Carti de rugăciuni dela 20 fil. până la Cor. 10	
Notise (carnete) dela 6 fileri în sus.	
Ilustre, cu porturi naționale românești, cu familia domnitoare din România, engleze, brom etc. cu prețuri moderate.	
Cele mai moderne hărții de seris în cutii dela 60 fil. în sus, în mappe dela 20 fileri în sus. — Creioane, penițe, condeie, călămare, tampoane, cerneală, gummi-arabi cum calitate bună și ieftine.	

De vânzare la Librăria „Tribuna” din Arad.

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate Imp. și reg.

Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori tofelul de mașini și reevizite economice. *Noutate! Patent Record II, mașini de semănat, excelentă: 3 mașini combinate.*

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în

TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezdilor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.*

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții

BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record” cu benzină, pluguri, îmblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, precum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicierea lemnului. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator

pentru tofelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării; cele mai bune aburi-toare pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări e greutate cu aburi și benzină

Ardesie-Eternit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schimb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și rechizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinelor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

Birou și depozit: **IOSIF LĂNYI** Brașov strada Lungă 201.
Telefon Interurban: 382.
(La 505)

Dacă comandați ceva

ori cereți prospecte dela cei ce inserează anunțuri în ziarul nostru, vă rugăm

a vă referiți la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da deosebită atenție, veți fi bine serviți, firmele respective având nevoie de recomandarea noastră. In caz, că am primi oarecari plângeri în contra vre-unei din aceste firme, am înceta imediat a mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMANUL”.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

TELEFON
NR. 750.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

Executare
promptă.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Prețuri
moderate.

In atenția celor ce zidesc case!
TEODOR CIOBAN
 ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT
 ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încunoștițez pe on. public, că
in bransa arhitectonică
 execut tot felul de întreprinderi, transformări
 de zidiri vechi, repararea de biserici române
 și școli, precum și zidirea lor.
 Cu planuri și bugete servese cu prețuri
 cât se poate de moderate. Comande primesc
 atât în loc cât și în provincie. Rugând sprin-
 jinal on. public român semnez

Cu stimă
Teodor Cioban.
 (Co 105—50)

Expoziție permanentă a bazarului german
IOSEF JIKELI
 SIBIIU, str. Cisnădiei (Heltauergasse) 47. -- Telefon 190.

Consemnarea mărfurilor expuse:

Sticlă, porțelan, obiecte de bucătărie. — Instalație com-
 pletă de bucătărie în diferite prețuri. — Cadouri de ar-
 gint, nichel și aramă. — Obiecte decorative. — Ciasor-
 nice, articole de toaletă, de voiaj, pentru turiști și ma-
 nevre (aluminii). Obiecte de oțel englezesc și Solinger,
 tacâmuri. — Scule bisericesti catalog gratis. — Cadre
 pentru tablouri și ținătoare de fotografii. — Lămpi
 pentru electricitate. Garnituri de spălat, mese de
 spălat, băi carnisă, mobile de fier. — Amintiri din
 Sibiiu. — Noutăți sosesc neconținut. — Prețuri ieftine.

CASSA de PĂSTRARE (REUNIUNE) în SĂLIȘTE.

AVIZ.

Cassa de păstrare (Reuniune) în
 Săliște primește depuneri spre
 fructificare cu 5 și 5½ %
 după mărimea sumei și termenul
 de abdicere.

DAREA DE INTERESE O PLĂTEȘTE INSTITUTUL
 D RECTIUNEA.
 (Ca 1250)

De aproape 50 de ani renumita firmă

Heldenberg
 din SIBIIU str. Heltauer 9

este cele dintâi și unicul ma-
 gazin de pianuri și harmoniuri
 al Transilvaniei, al cărei proprietari
 sunt specialiști în construirea
 pianurilor și au și diplomă de
 conservator. Oferă on public :

pianine, pianuri și harmoniuri,

instrumente alese cu pricepere dela cele mai bune firme cu
 cele mai ieftine prețuri de fabrică pe lângă deplină garanță.

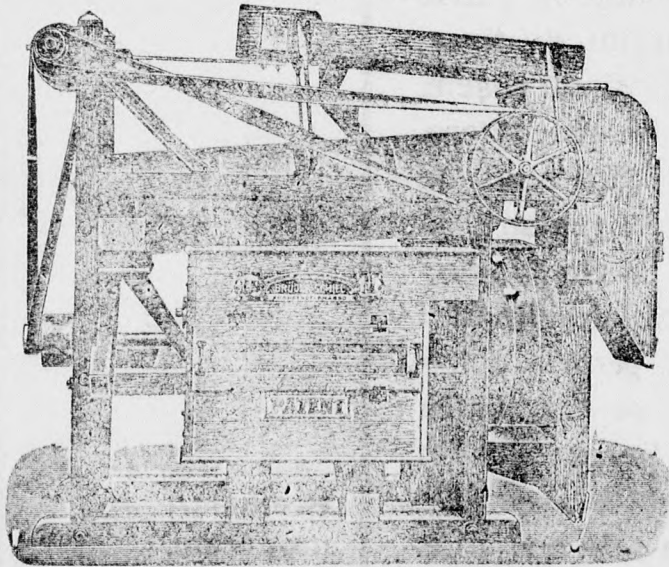
FRĂȚII SCHIEL

FABRICĂ DE MAȘINI, STABILIMENTE PENTRU
 EDIFICARE DE MORI, TURNĂTORIE DE FFR.

Brașov.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuează stabilimente de turbine, motoare și locomobile de
 ulei brut, „Corona”, mori mănate cu motoare și apă, stabilim-
 ente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scăr-
 manat și de tors lână. (Si 50—60) 11

„VICTORIA”

curățitoare combinată de bucate. Cea mai modernă și perfectă ma-
 șină de curățit, cu sifa aspirator-trilor și descorticoarea cu smirgel.

Alifie „Măgnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătă-
 mător, contra sgrăbunțelor, des-
 poierii pielii, petelor din față, cre-
 pării pielii, roșăței și contra tu-
 turor boalelor de piele. După in-
 trebuințarea unei singure tegele
 dispar sbărciturile feței. Prețul 1
 tegele 1 cor. 50 fil. Pudră „Măgnás”
 (în 3 culori) 1 cutie 1 cor. 50 fil.
 Săpun „Măgnás” 1 cor. 20 fil.

Cosmetic „Măgnás” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate,
 aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și va-
 selin, deoarece efectul cosmeticului „Măgnás” e sigur și acest cos-
 metice poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fil.

„Anti pertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, cataru-
 lui, tusei măgărești la copii. — Prețul 1 cor. 80 fil.

Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți.
 După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 1-50 fil.

Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fil.

„Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru impe-
 decarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fil.

Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii
 scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 1-50 fil.

Vopsitor pentru păr:

in culoarea neagră, întunecată și brunăată deschisă, mijloc excelent
 și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr:

redă părului cărunț culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fil.

Contra ciumei de porci:

precum și in contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent
 medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal
 pentru porci — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fil.
 O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe incetează
 perirea galiților. — Prețul 1 cor.

Hipnonervin:

singurul mijloc sigur și probat contra nervosității și a insomniei.
 Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de
 vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

KELEMEN SANDOR ZILAH. !: Vă păziți de imitații !!